

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA BANKE
RAIFFEISEN *BANK* d.d.
Bosna i Hercegovina

Sarajevo, juni 2020

Sadržaj

0	Informativni sažetak	3
1	Sadržaj objavljenih podataka i informacija	4
1.1	Poslovno ime i sjedište banke	4
1.2	Vlasnička struktura i organi banke	12
1.3	Strategija i politika upravljanja rizicima banke	17
1.4	Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala	38
1.5	Likvidnosni zahtjevi	54
1.6	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke	60
1.7	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	61
1.8	Interni proces procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke	62
1.9	Politika naknada	66
1.10	Bankarska grupa i odnos između matičnog društva i podređenih društava	71

0 Informativni sažetak

Banka, nastavno na Zakon o bankama (službene novine FBiH, broj 27/17) (u daljem tekstu: Zakon), član. 111 (Objavljivanje podataka) i član 248. (Donošenje i objavljivanje podzakonskih akata) te Odluke o objavljivanju podataka i informacija Banke (službene novine FBiH, broj 81/17) (u daljem tekstu: Odluka), utvrđuje i sačinjava podatke odnosno informacije koje je dužna da objavljuje.

Banka je dužna, najmanje jednom godišnje, da javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju, a najmanje podatke o:

- a) kapitalu i adekvatnosti kapitala banke,
- b) vlasničkoj strukturi, članovima nadzornog odbora i upravi banke,
- c) drugim činjenicama u skladu sa propisima Agencije.

Banka nije dužna da objavljuje podatke i informacije koji nisu materijalno značajni, kao i podatke i informacije čije bi javno objavljivanje moglo negativno da utiče na konkurentski položaj te banke na tržištu, i podatke koji bi mogli negativno uticati na sigurnost zaposlenika i organa banke.

Agencija za bankarstvo (u daljem tekstu: FBA) je bliže propisala sadržaj podataka i informacija kao i uslove, način i rokove njihovog objavljivanja u Odluci o objavljivanju podataka i informacija Banke.

Odlukom se propisuju minimalni zahtjevi za sadržaj podataka, odnosno informacija koje je banka dužna da objavljuje u skladu sa Zakonom, kao i uslovi, način i rokovi njihovog objavljivanja.

Ako objavljeni podaci, odnosno informacije ne prikazuju sveobuhvatan rizični profil banke, Banka je u skladu sa Odlukom dužna da objavi i dodatne informacije. Od banaka se zahtjeva da objavljuju samo informacije koje su materijalno značajne a koje nisu zaštićene ili povjerljive.

Banka je dužna da osigura redovno, a najmanje jednom godišnje, tačno, adekvatno i pravovremeno objavljivanje podataka i informacija.

U nastavku Banka objavljuje podatke i informacije na izvještajni datum 31.12.2019. godine (u hiljadama KM) koji su javno dostupni na internet stranici www.raiffeisenbank.ba.

1 Sadržaj objavljenih podataka i informacija

Sadržaj objavljenih podataka i informacija zasebno za deset segmenata obuhvata:

1.1 Poslovno ime i sjedište banke

RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA sa sjedištem u ul. Zmaja od Bosne bb, Sarajevo, Novo Sarajevo, podliježe zahtjevima za objavu te nastavno na navedeno iz informativnog sažetka objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju.

Pregled organizacionih dijelova Retail poslovne mreže Banke na dan 31.12.2019. godine:

Ukupno (FBiH, RS i BD):

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	1	6	18	25
Mostar	1	6	8	15
Tuzla	1	4	14	19
Bihać	1	5	3	9
Banja Luka	1	5	15	21
Zenica	1	6	10	17
Ukupno	6	32	68	106

FBiH:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	1	5	17	23
Mostar	1	5	8	14
Tuzla	1	2	10	13
Bihać	1	5	3	9
Banja Luka	0	0	0	0
Zenica	1	6	9	16
Ukupno	5	23	47	75

RS:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
Sarajevo	0	1	1	2
Mostar	0	1	0	1
Tuzla	0	1	3	4
Bihać	0	0	0	0
Banja Luka	1	5	15	21
Zenica	0	0	1	1
Ukupno	1	8	20	29

BD:

Mreža Raiffeisen BANK	Glavne Podružnice / Filijale	Podružnice / Filijale	Agencije	Ukupno organizacionih dijelova
GP/F Tuzla BD	0	1	1	2
TOTAL	0	1	1	2

Pregled organizacionih dijelova Retail poslovne mreže Banke na dan 31.12.2019. godine:

Re d. br.	MREŽA	Adresa	Mjesto	Entitet
1	Glavna podružnica/filijala SARAJEVO	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
2	Podružnica/Filijala Centar	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
3	Agencija Grbavica	Zagrebačka br.30	71000 Sarajevo	F
4	Agencija Unitic	Fra Anđela Zvizdovića br.1	71000 Sarajevo	F
5	Podružnica/Filijala Skenderija	Valtera Perića br.20	71000 Sarajevo	F
6	Agencija Stari Grad	Štrosmajerova br.10	71000 Sarajevo	F
7	Agencija Stari Grad 2	Branilaca Sarajeva br. 20	71000 Sarajevo	F
8	Agencija Titova	Maršala Tita br.11	71000 Sarajevo	F
9	Agencija Alipašina	Alipašina br. 6a	71000 Sarajevo	F
10	Agencija Ciglane	Merhemića trg bb	71000 Sarajevo	F
11	Podružnica/Filijala Novo Sarajevo	Kolodvorska br.12	71000 Sarajevo	F
12	Agencija Vogošća	Jošanička 27A	71320 Vogošća	F
13	Agencija Ilijaš	126 Ilijaške brigade br.47	71380 Ilijaš	F
14	Agencija Novi grad	Trg međunarodnog prijateljstva bb.	71000 Sarajevo	F
15	Agencija Nova Otoka	Džemala Bijedića br.129	71000 Sarajevo	F
16	Agencija Otoka	Gradačaka 1-TC Merkur	71000 Sarajevo	F
17	Agencija Hrasno	Azize Šaćirbegović bb	71000 Sarajevo	F
18	Podružnica/Filijala Ilidža	Rustempašina bb	71210 Ilidža	F
19	Agencija Ilidza 2	Dr Mustafe Pintola bb	71210 Ilidža	F
20	Agencija Hrasnica	Halid bega Hrasnice 10	71212 Hrasnica	F
21	Agencija Istočno Sarajevo	Stefana Nemanje br.23	71123 Istočno Novo Sarajevo	RS
22	Agencija Hadžići	Hadželi br.115	71240 Hadžići	F
23	Agencija Dobrinja	Branilaca Dobrinje br.10.	71000 Sarajevo	F
24	Podružnica/Filijala Pale	4 Juni br.17	71420 Pale	RS
25	Podružnica/Filijala Goražde	Titova bb	73000 Goražde	F
26	Glavna podružnica/filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F
27	Podružnica/Filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F

28	Agencija Mostar 2/ Musala	Trg Republike br.3	88000 Mostar	F
29	Agencija Mostar 3	Kralja Petra Krešimira br.1	88000 Mostar	F
30	Podružnica/Filijala Konjic	Suhi do bb	88400 Konjic	F
31	Podružnica/Filijala Čitluk	Kralja Tomislava br.43	88260 Čitluk	F
32	Agencija Čapljina	Braće Radića bb	88300 Čapljina	F
33	Agencija Međugorje	Tromeđa bb	88266 Međugorje	F
34	Podružnica/Filijala Široki Brijeg	Ulica pobijenih franjevaca br.3	88220 Široki Brijeg	F
35	Agencija Grude	Mate Bobana br.2b	88340 Grude	F
36	Agencija Ljubuški	Hrvatskih branitelja br.64	88320 Ljubuški	F
37	Agencija Posušje	Fra Grge Martića br. 47	88240 Posušje	F
38	Podružnica/Filijala Trebinje	Vuka Mićunovića bb	89101 Trebinje	RS
39	Podružnica/Filijala Livno	Trg kralja Tomislava bb	80101 Livno	F
40	Agencija Tomislavgrad	Brigade Krlja Tomislava bb	80240 Tomislavgrad	F
41	Glavna podružnica/filijala Tuzla	15 Maja bb	75000 Tuzla	F
42	Podružnica/Filijala Tuzla	15 Maja bb	75000 Tuzla	F
43	Agencija Živinice	Tuzlanskih odreda bb	75270 Živinice	F
44	Agencija Lukavac	Armije RBiH bb, objekat Luciana II	75300 Lukavac	F
45	Agencija Tuzla 1	Prve inženjerske brigade bb	75000 Tuzla	F
46	Agencija Banovići	Alije Izetbegovića br.54	75290 Banovići	F
47	Podružnica/Filijala Tuzla 2	RK Omega- Univerzitetska br.16	75000 Tuzla	F
48	Agencija Tuzla 3	Mitra Trifunovića br. 2	75000 Tuzla	F
49	Agencija Gračanica	22. divizije bb	75320 Gračanica	F
50	Agencija Gradačac	H. K. Gradaševića bb	76250 Gradačac	F
51	Agencija Srebrenik	Radnička bb	75350 Srebrenik	F
52	Podružnica/Filijala Bijeljina	Karadjordjeva bb	76300 Bijeljina	RS
53	Agencija 1 Bijeljina	Majevička br.102	76300 Bijeljina	RS
54	Agencija Zvornik	Svetog Save bb	75400 Zvornik	RS
55	Agencija Ugljevik	Jednostanka br.20	76330 Ugljevik	RS
56	Podružnica/Filijala Brčko	Reisa Džemaludina Čauševića br.10	76100 Brčko	BD
57	Agencija Brčko	Bulevar Mira 5	76100 Brčko	BD
58	Agencija Orašje	III Ulica br. 33	76270 Orašje	F
59	Agencija Odžak	Titova br.44	75290 Odžak	F
60	Glavna podružnica/filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
61	Podružnica/Filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
62	Agencija Bihać 1	Bosanskih banova bb	77000 Bihać	F
63	Podružnica/Filijala Cazin	Generala Izeta Nanića bb	77220 Cazin	F
64	Podružnica/Filijala Velika Kladuša	ul. Maršala Tita " Diletacija C "	77230 V. Kladuša	F
65	Podružnica/Filijala Sanski Most	Muse Čazima Čatića br. 24	79260 S.Most	F

66	Agencija Ključ	Branilaca BIH bb,	79280 Ključ	F
67	Podružnica/Filijala Bosanska Krupa	Trg Alije Izetbegovića bb	77240 Bos. Krupa	F
68	Agencija Bužim	Ulica generala Izeta Nanića bb	77245 Bužim	F
69	Glavna podružnica/filijala BANJA LUKA	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
70	Podružnica/Filijala Banja Luka	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
71	Agencija Banja Luka	Milana Tepića br.11	78000 Banja Luka	RS
72	Agencija Derviši	Put srpskih branilaca 25-27	78000 Banja Luka	RS
73	Agencija Nova Varoš	Petra Kočića br.63	78000 Banja Luka	RS
74	Agencija Gospodska	Veselina Masleše br.11	78000 Banja Luka	RS
75	Podružnica/Filijala Banja Luka 2	Vojvode S. Stepanovića bb	78000 Banja Luka	RS
76	Agencija Laktaši	Karađorđeva bb	78250 Laktaši	RS
77	Agencija Mrkonjić Grad	Sime Šolaje br.18	70260 Mrkonjić Grad	RS
78	Agencija Kotor Varoš	Cara Dušana bb	78220 Kotor Varoš	RS
79	Agencija Banja Luka 3	Bulevar Vojvode Stepe Stepanovića br.132	78000 Banja Luka	RS
80	Podružnica/Filijala Prijedor	Majora Milana Tepića bb	79101 Prijedor	RS
81	Agencija Kozarska Dubica	Svetosavska br. 7	79240 K. Dubica	RS
82	Agencija Novi Grad	Miće Šurlana br.22	79220 N.Grad	RS
83	Podružnica/Filijala Gradiška	Vidovdanska bb	78400 Gradiška	RS
84	Agencija Prnjavor	Svetog Save br.25	78430 Prnjavor	RS
85	Podružnica/Filijala Doboj	Svetog Save br. 2	74000 Doboj	RS
86	Agencija Derвента	Nikole Tesle br.7	74400 Derвента	RS
87	Agencija Modriča	Dositeja Obradovića bb	74480 Modriča	RS
88	Agencija Brod	Svetog Save br.27	74450 Brod	RS
89	Agencija Šamac	ugao ul Njegoševa i cara Lazara	76230 Šamac	RS
90	Glavna podružnica/filijala ZENICA	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
91	Podružnica/Filijala Zenica	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
92	Agencija Zenica 1	Londža br. 90	72000 Zenica	F
93	Agencija Zenica 2	PC Kamberović polje bb	72000 Zenica	F
94	Agencija Zavidovići	ul. Dr.Pinkasa Bandta bb	72220 Zavidovići	F
95	Agencija Žepče	Stjepana Tomaševića bb	72230 Žepče	F
96	Podružnica/Filijala Kakanj	Alije Izetbegovića bb	72240 Kakanj	F
97	Podružnica/Filijala Vitez	Poslovni centar PC 96-2	72250 Vitez	F
98	Agencija Kiseljak	Josipa bana Jelačića bb, PC Tibra	71250 Kiseljak	F
99	Podružnica/Filijala Visoko	Alije Izetbegovića br.1	71300 Visoko	F
100	Podružnica/Filijala Tešanj	Titova br.2	74260 Tešanj	F
101	Agencija Kraševo	Kraševo bb	74260 Tešanj	F

102	Agencija Jelah	Jelah bb, šoping centar	74264 Jelah	F
103	Agencija Teslić	Karađorđeva bb	74270 Teslić	RS
104	Agencija Maglaj	Ilijasa Smajlagića br.1	74250 Maglaj	F
105	Podružnica/Filijala Travnik	Konatur bb	72270 Travnik	F
106	Agencija Bugojno	Bosanska br.4	70230 Bugojno	F

Pregled organizacionih dijelova Banke u FBiH na dan 31.12.2019. godine:

Re d. br.	GP/F/P/F/A	MREŽA	Adresa	Mjesto	Entitet
1	GP/F	Glavna podružnica/filijala SARAJEVO	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
2	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Centar	Zmaja od Bosne bb	71000 Sarajevo	F
3	Agencija	Agencija Grbavica	Zagrebačka br.30	71000 Sarajevo	F
4	Agencija	Agencija Unitic	Fra Anđela Zvizdovića br. 1	71000 Sarajevo	F
5	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Skenderija	Valtera Perića br.20	71000 Sarajevo	F
6	Agencija	Agencija Stari Grad	Štrosmajerova br.10	71000 Sarajevo	F
7	Agencija	Agencija Stari Grad 2	Branilaca Sarajeva br. 20	71000 Sarajevo	F
8	Agencija	Agencija Titova	Maršala Tita br.11	71000 Sarajevo	F
9	Agencija	Agencija Alipašina	Alipašina br.6a	71000 Sarajevo	F
10	Agencija	Agencija Ciglane	Merhemića trg bb	71000 Sarajevo	F
11	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Novo Sarajevo	Kolodvorska br.12	71000 Sarajevo	F
12	Agencija	Agencija Vogošća	Jošanička br.27A	71320 Vogošća	F
13	Agencija	Agencija Ilijaš	126 Ilijaške brigade br.84	71380 Ilijaš	F
14	Agencija	Agencija Novi grad	Trg međunarodnog prijateljstva bb	71000 Sarajevo	F
15	Agencija	Agencija Nova Otoka	Džemala Bijedića br.129	71000 Sarajevo	F
16	Agencija	Agencija Otoka	Gradačaka br.1-TC Merkur	71000 Sarajevo	F
17	Agencija	Agencija Hrasno	Azize Šaćirbegović bb	71000 Sarajevo	F
18	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Ilidža	Rustempašina bb	71210 Ilidža	F
19	Agencija	Agencija Ilidza 2	Dr Mustafe Pintola bb	71210 Ilidža	F
20	Agencija	Agencija Hrasnica	Halid bega Hrasnice br 10	71212 Hrasnica	F
21	Agencija	Agencija Hadžići	Hadželi br.115	71240 Hadžići	F
22	Agencija	Agencija Dobrinja	Branilaca Dobrinje br 10.	71000 Sarajevo	F
23	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Goražde	Titova bb	73000 Goražde	F
24	GP/F	Glavna podružnica/filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F
25	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Mostar	Kneza Domagoja bb	88000 Mostar	F

26	Agencija	Agencija Mostar 2/ Musala	Trg Republike br.3	88000 Mostar	F
27	Agencija	Agencija Mostar 3	Kralja Petra Krešimira br.1	88000 Mostar	F
28	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Konjic	Suhi do bb	88400 Konjic	F
29	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Čitluk	Kralja Tomislava br.43	88260 Čitluk	F
30	Agencija	Agencija Čapljina	Braće Radića bb	88300 Čapljina	F
31	Agencija	Agencija Međugorje	Tromeđa bb	88266 Međugorje	F
32	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Široki Brijeg	Ulica pobijenih franjevaca br.3	88220 Široki Brijeg	F
33	Agencija	Agencija Grude	Mate Bobana br.2b	88340 Grude	F
34	Agencija	Agencija Ljubuški	Hrvatskih branitelja br. 64	88320 Ljubuški	F
35	Agencija	Agencija Posušje	Fra Grge Martića br. 47	88240 Posušje	F
36	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Livno	Trg kralja Tomislava bb	80101 Livno	F
37	Agencija	Agencija Tomislavgrad	Brigade Krlja Tomislava bb	80240 Tomislavgrad	F
38	GP/F	Glavna podružnica/ filijala Tuzla	15 Maja bb	75000 Tuzla	F
39	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Tuzla	15 Maja bb	75000 Tuzla	F
40	Agencija	Agencija Živinice	Tuzlanskih odreda bb	75270 Živinice	F
41	Agencija	Agencija Lukavac	Armije RBiH bb, objekat Luciana II	75300 Lukavac	F
42	Agencija	Agencija Tuzla 1	Prve inženjerske brigade bb	75000 Tuzla	F
43	Agencija	Agencija Banovići	Alije Izetbegovića br.54	75290 Banovići	F
44	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Tuzla 2	RK Omega- Univerzitetstva br.16	75000 Tuzla	F
45	Agencija	Agencija Tuzla 3	Mitra Trifunovića br. 2	75000 Tuzla	F
46	Agencija	Agencija Gračanica	22. divizije bb	75320 Gračanica	F
47	Agencija	Agencija Gradačac	H. K. Gradaševića bb	76250 Gradačac	F
48	Agencija	Agencija Srebrenik	Radnička bb	75350 Srebrenik	F
49	Agencija	Agencija Orašje	III Ulica br. 33	76270 Orašje	F
50	Agencija	Agencija Odžak	Titova br.44	75290 Odžak	F
51	GP/F	Glavna podružnica/filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
52	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Bihać	Pape Ivana Pavla II br.4	77000 Bihać	F
53	Agencija	Agencija Bihać 1	Bosanskih banova bb	77000 Bihać	F
54	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Cazin	Generala Izeta Nanića bb	77220 Cazin	F
55	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Velika Kladuša	ul. Maršala Tita " Diletacija C "	77230 V. Kladuša	F
56	Podružnica/Fi lijala	Podružnica/Filijala Sanski Most	Muse Čazima Ćatića br 24	79260 S.Most	F
57	Agencija	Agencija Ključ	Branilaca BIH bb	79280 Ključ	F
58	Podružnica/Fi	Podružnica/Filijala	Trg Alije Izetbegovića	77240 Bos.	F

	Ilijala	Bosanska Krupa	bb	Krupa	
59	Agencija	Agencija Bužim	Ulica generala Izeta Nanića bb	77245 Bužim	F
60	GP/F	Glavna podružnica/filijala ZENICA	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
61	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Zenica	Maršala Tita bb	72000 Zenica	F
62	Agencija	Agencija Zenica 1	Londža br.90	72000 Zenica	F
63	Agencija	Agencija Zenica 2	PC Kamberović polje bb	72000 Zenica	F
64	Agencija	Agencija Zavidovići	ul. Dr.Pinkasa Bandta bb	72220 Zavidovići	F
65	Agencija	Agencija Žepče	Stjepana Tomaševića bb	72230 Žepče	F
66	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Kakanj	Alije Izetbegovića bb	72240 Kakanj	F
67	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Vitez	Poslovni centar PC 96-2	72250 Vitez	F
68	Agencija	Agencija Kiseljak	Josipa bana Jelačića bb, PC Tibra	71250 Kiseljak	F
69	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Visoko	Alije Izetbegovića br.1	71300 Visoko	F
70	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Tešanj	Titova br.2	74260 Tešanj	F
71	Agencija	Agencija Kraševo	Kraševo bb	74260 Tešanj	F
72	Agencija	Agencija Jelah	Jelah bb, šoping centar	74264 Jelah	F
73	Agencija	Agencija Maglaj	Ilijasa Smajlagića br.1	74250 Maglaj	F
74	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Travnik	Konatur bb	72270 Travnik	F
75	Agencija	Agencija Bugojno	Bosanska br.4	70230 Bugojno	F

Pregled organizacionih dijelova Banke u RS 31.12.2019. godine:

Re d. br.	GP/F/P/F/A	MREŽA	Adresa	Mjesto	Entitet
1	Agencija	Agencija Istočno Sarajevo	Stefana Nemanje br.23	71123 Istočno Novo Sarajevo	RS
2	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Pale	4 Juni br.17	71420 Pale	RS
3	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Trebinje	Vuka Mićunovića bb	89101 Trebinje	RS
4	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Bijeljina	Karadjordjeva bb	76300 Bijeljina	RS
5	Agencija	Agencija 1 Bijeljina	Majevička br.102	76300 Bijeljina	RS
6	Agencija	Agencija Zvornik	Svetog Save bb	75400 Zvornik	RS
7	Agencija	Agencija Ugljevik	Jednostanka br.20	76330 Ugljevik	RS
8	GP/F	G P/F BANJA LUKA	Vase Pelagića br.2	78000 Banja Luka	RS
9	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Banja Luka	Vase Pelagića br. 2	78000 Banja Luka	RS
10	Agencija	Agencija Banja Luka	Milana Tepića br. 11	78000 Banja Luka	RS

11	Agencija	Agencija Derviši	Put srpskih branilaca 25-27	78000 Banja Luka	RS
12	Agencija	Agencija Nova Varoš	Petra Kočića br.63	78000 Banja Luka	RS
13	Agencija	Agencija Gospodska	Veselina Masleše br.11	78000 Banja Luka	RS
14	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Banja Luka 2	Vojvode S. Stepanovića bb	78000 Banja Luka	RS
15	Agencija	Agencija Laktaši	Karađorđeva bb	78250 Laktaši	RS
16	Agencija	Agencija Mrkonjić Grad	Sime Šolaje br.18	70260 Mrkonjić Grad	RS
17	Agencija	Agencija Kotor Varoš	Cara Dušana bb	78220 Kotor Varoš	RS
18	Agencija	Agencija Banja Luka 3	Bulevar Vojvode Stepe Stepanovića br.132	78000 Banja Luka	RS
19	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Prijedor	Majora Milana Tepića bb	79101 Prijedor	RS
20	Agencija	Agencija Kozarska Dubica	Svetosavska br.7	79240 K. Dubica	RS
21	Agencija	Agencija Novi Grad	Miće Šurlana br.22	79220 N.Grad	RS
22	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Gradiška	Vidovdanska bb	78400 Gradiška	RS
23	Agencija	Agencija Prnjavor	Svetog save br.25	78430 Prnjavor	RS
24	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Doboj	Svetog Save br. 2	74000 Doboj	RS
25	Agencija	Agencija Derвента	Nikole Tesle br.7	74400 Derвента	RS
26	Agencija	Agencija Modriča	Dositeja Obradovića bb	74480 Modriča	RS
27	Agencija	Agencija Brod	Svetog Save br.27	74450 Brod	RS
28	Agencija	Agencija Šamac	ugao ul Njegoševa i cara Lazara	76230 Šamac	RS
29	Agencija	Agencija Teslić	Karađorđeva bb	74270 Teslić	RS

Pregled organizacionih dijelova Banke u BD na dan 31.12.2019. godine:

Red. br.	GP/F/P/F/A	MREŽA	Adresa	Mjesto	Entitet
1	Podružnica/Filijala	Podružnica/Filijala Brčko	Reisa Džemaludina Čauševića br.10	76100 Brčko	BD
2	Agencija	Agencija Brčko	Bulevar Mira 5	76100 Brčko	BD

1.2 Vlasnička struktura i organi banke

Banka objavljuje sljedeće informacije:

- a) spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravima;
- b) članove nadzornog odbora i uprave banke;
- c) politike za izbor i procjenu članova nadzornog odbora i uprave banke;
- d) članove odbora za reviziju;
- e) članove odbora nadzornog odbora (odbor za imenovanja, odbor za rizike, odbor za naknade i dr.) ukoliko su uspostavljeni u banci i učestalost zasjedanja tih odbora;
- f) način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije;
- g) imenovanog eksternog revizora.

Vlasnička struktura			
Red. br.	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100,00	/

Članovi Nadzornog odbora Banke	
Red. br.	Ime i prezime
1.	Peter Jacenko
2.	Sabine Zucker
3.	Markus Kirchmair
4.	Elisabeth Geyer - Schall
5.	Johannes Kellner
6.	Jasmina Selimović
7.	Zinka Grbo

Članovi Uprave Banke	
Red. br.	Ime i prezime
1.	Karlheinz Dobnigg
2.	Mirha Hasanbegović
3.	Heribert Fernau
4.	Maida Zahirović Salom
5.	Ante Odak

Banka u svojim Politikama i procedurama o procjeni članova Uprave i nosioca ključnih funkcija, detaljno razrađuje pitanja u vezi sa inicijalnom i kontinuiranom procjenom članova Uprave Banke i nosioca ključnih funkcija, u cilju uspješne i efikasne implementacije regulatornog okvira u segmentu korporativnog upravljanja koje se odnose na pribavljanje prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH za imenovanje članova uprave banke.

Politikama i procedurama se, na adekvatan način, primjeren veličini, značaju, prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja Banke, uređuju:

- a) kriteriji i postupci za procjenu predloženih i imenovanih članova Uprave Banke, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje funkcije člana Uprave Banke;

- b) mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke a) nisu primjerena za obavljanje funkcije;
- c) kriteriji i postupci za procjenu nosioca ključnih funkcija u Banci, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustvo za obavljanje funkcije i
- d) mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke c) nisu primjerena za obavljanje funkcije.

Politike i procedure definišu:

- a) da odbor za imenovanja, odnosno nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo članova Uprave, te Uprave kao cjeline i o procjeni izvještava Nadzorni odbor;
- b) interni postupak koji se primjenjuje kod procjene i mjere koje se poduzimaju nakon provedene procjene;
- c) sposobnosti, vještine i ostale uslove za obavljanje funkcije člana organa banke;
- d) dokumentaciju koju član organa banke treba dostaviti u svrhu provođenja procjene;
- e) slučajeve kada je potrebno vršiti ponovnu procjenu, uključujući mjere za utvrđivanje postojanja takvih slučajeva;
- f) obavezu članova organa banke o redovnom godišnjem obavještanju banke o svim promjenama koje utječu na njihovo ispunjavanje uslova za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku;
- g) uslove i načine dodatnog usavršavanja članova organa banke, a prema potrebama za profesionalnim razvojem članova organa banke; i

dodatno, Banka, u svojim Politikama i procedurama o procjeni članova Nadzornog odbora Banke, detaljno razrađuje pitanja u vezi sa inicijalnom i kontinuiranom procjenom članova Nadzornog odbora Banke u cilju uspješne i efikasne implementacije regulatornog okvira u segmentu korporativnog upravljanja vezano za izbor članova nadzornog odbora banke.

Politikama i procedurama se, na adekvatan način, primjeren veličini, značaju, prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja Banke, uređuju:

- a) kriteriji i postupci za procjenu ispunjavanja uslova predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora Banke, u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustva za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora Banke, uključujući i nezavisne članove;
- b) mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz tačke a) nisu primjerena za obavljanje funkcije;

Politike i procedure definišu:

- a) da odbor za imenovanja, odnosno nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo članova nadzornog odbora, te nadzornog odbora kao cjeline i o procjeni izvještava taj organ.
- b) interni postupak koji se primjenjuje kod procjene i mjere koje se poduzimaju nakon provedene procjene;
- c) sposobnosti, vještine i ostale uslove za obavljanje funkcije člana organa banke;
- d) dokumentaciju koju član organa banke treba dostaviti u svrhu provođenja procjene;
- e) aktivnosti koje treba poduzeti u slučaju izbora članova nadzornog odbora, u pogledu informisanja dioničara o uslovima za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora i kriterijima koje to lice mora ispunjavati za obavljanje funkcije, prije njegovog izbora;
- f) slučajeve kada je potrebno vršiti ponovnu procjenu, uključujući mjere za utvrđivanje postojanja takvih slučajeva;
- g) obavezu članova organa banke o redovnom godišnjem obavještanju banke o svim promjenama koje utječu na njihovo ispunjavanje uslova za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku;
- h) uslove i načine dodatnog usavršavanja članova organa banke, a prema potrebama za profesionalnim razvojem članova organa banke;

Politikom za odabir članova Nadzornog odbora se, u skladu sa propisima važećim u Bosni i Hercegovini, uređuju osnovni principi za odabir članova Nadzornog odbora Banke, s obzirom na vrstu, obim i složenost poslova u Banci, te njen profil rizičnosti i poslovnu strategiju.

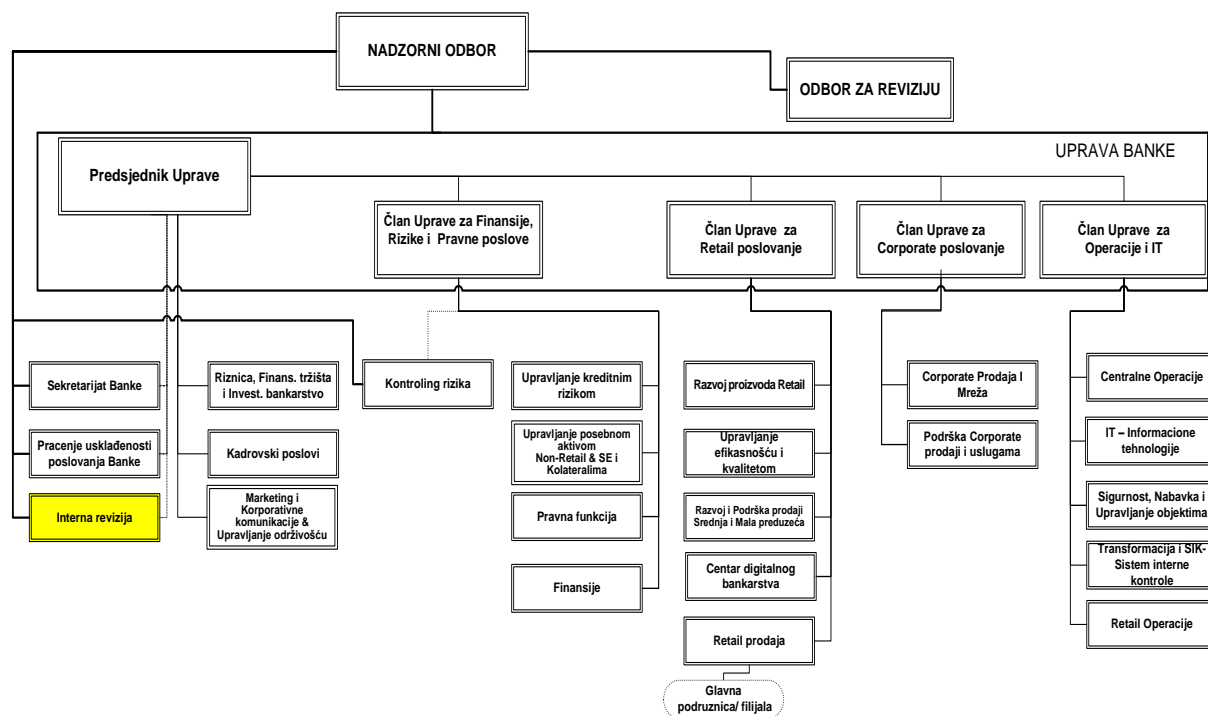
Osnovni principi na kojima se zasniva ciljana struktura Nadzornog odbora Banke, su kako slijedi:

- ✓ Princip kvaliteta i kompetencija;
- ✓ Princip nezavisnosti;
- ✓ Princip raznovrsnosti;
- ✓ Princip kontinuiteta.

Članovi Odbora za reviziju	
Red. br.	Ime i prezime
1.	Renate Kattinger
2.	Vojislav Puškarević
3.	Nedžad Madžak
4.	Benina Veledar
5.	Abid Jusić

Članovi ostalih odbora Nadzornog Odbora, ukoliko su uspostavljeni u Banci		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Peter Jacenko	Kad god je potrebno izvršiti zadatke i nadležnosti Odbora za imenovanja, ali bar jednom godišnje.
2.	Johannes Kellner	
3.	Zinka Grbo	
Odbor za rizike		Odbor za rizike
1.	Peter Jacenko	Sastanke RC saziva predsjednik kad god je potrebno vršiti aktivnosti i nadležnosti RC, ali najmanje dva puta godišnje.
2.	Markus Kirchmair	
3.	Jasmina Selimović	
Odbor za naknade		Odbor za naknade
1.	Peter Jacenko	Kad god je potrebno izvršiti zadatke i nadležnosti REMCO-a, a najmanje jednom godišnje.
2.	Sabine Zucker	
3.	Johannes Kellner	

Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije

Slika 1. Organizacijski dijagram Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina 31.12.2019. godine;

Funkcija interne revizije je organizovana kao poseban organizacioni dio Banke, funkcionalno i organizacijski nezavisan o aktivnostima koje revidira i o drugim organizacionim dijelovima Banke.

Rukovodioc Interne revizije (kao nezavisne funkcija Banke) za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru Banke čime se njegov hijerarhijski status jasno diverzificira od hijerarhijskog statusa rukovodstva (nivo B-1) ostalih funkcija Banke.

Rukovodioc Interne revizije kreira tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje a koje dostavlja Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke i najmanje jednom godišnje učestvuju na sjednicama tijela koje izvještavaju.

Poveljom Interne revizije su definisani minimalni standardi za protok informacija između lokalnih Rukovodioca Interne revizije i NO/OR su kako slijedi:

- ✓ Bilateralni sastanak Rukovodioca Interne revizije sa Predsjednikom NO jednom godišnje;
- ✓ Lično prisustvovanje Rukovodioca Interne revizije na sastanku NO najmanje jednom godišnje;
- ✓ Lično prisustvovanje Rukovodioca Interne revizije na sastanku OR najmanje jednom godišnje;

Organizacija odjeljenja interne revizije

Glavne odgovornosti:

- ✓ Ocjena sistema za upravljanje rizicima u Banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja i kontrole, kao i izvještavanja s ciljem poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u Banci;

- ✓ Ocjena adekvatnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i efikasnosti i uspješnosti sistema interne kontrole u svim područjima poslovanja Banke;
- ✓ Ocjena sistema izvještavanja nadležnih organa Banke i rukovodioca;
- ✓ Ocjena tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja Banke i sistema računovodstvenih evidencija;
- ✓ Ocjena adekvatnosti upravljanja imovinom Banke;
- ✓ Praćenje i ocjena primjene politike nakanada u Banci;
- ✓ Ocjena adekvatnosti informacionog sistema u Banci;
- ✓ Praćenje i ocjena usklađenosti novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i općim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima;
- ✓ Praćenje i ocjena tačnosti i adekvatnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa zakonskom regulativom;
- ✓ Ocjena strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu likvidnosti;
- ✓ Identifikacija slabosti u poslovanju Banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja;
- ✓ Informisanje Odbora za reviziju o svim kontrolnim aktivnostima provodenim od strane jedinice;
- ✓ Pomoć Nadzornom odboru i Upravi Banke u kreiranju poslovnih politika Banke, uvođenju novih i revidiranju postojećih;
- ✓ Praćenje i ocjena efikasnosti poslovnih operacija Banke;
- ✓ Postupanja Banke po nalogima i preporukama Agencije i društava za reviziju;
- ✓ Fokus na pouzdanost i integritet finansijskih i operativnih informacija, efektivnost i efikasnost operacija, čuvanja sredstava i poštivanje podzakonskih akata, politika, standarda (internih i grupnih) i ugovora;
- ✓ Poboljšanje rukovođenja rizikom, kontrole i rukovođenje procesima;
- ✓ Očuvanje efektivnih kontrola procjenom njihove efektivnosti i efikasnosti i zahtijevanje stalnih poboljšanja;
- ✓ Identifikacija i procjena značajnih eksponiranosti riziku i doprinos poboljšanju rukovođenja rizikom i sistema internih kontrola;
- ✓ Identifikacija značajnih zakonodavnih ili regulatornih pitanja koja utiču na organizaciju i njihovu pravilnu primjenu;
- ✓ Uspostavljanje planova baziranih na riziku da bi se odredili prioriteti aktivnosti Interne revizije, konzistentne sa ciljevima organizacije;
- ✓ Dostavljanje rezultata revizije odgovarajućim stranama i podnošenje konačnih rezultata stranama koje osiguravaju razmatranje istih.

Odjeljenje Interna revizija je na dan 31.12.2019. godine brojalo 8 stručno osposobljenih uposlenika za revidiranje područja upravljanja rizicima.

Za izbor eksternog revizora u Banci, raspisan je poziv za dostavu ponude (tender) te u skladu sa internim aktima Banke izvršen izbor Revizora. Ugovorom o uslugama revizije sa KPMG B-H d.o.o. za reviziju iz 2018. godine je definisam predmet istog između Banke i njenog vanskog revizora.

Nakon donesenog prijedloga za izbor eksternog revizora Banke, isti je odobren od strane Uprave Banke, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju te dobijena saglasnost nadležnog regulatora, Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

1.3 Strategija i politika upravljanja rizicima banke

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na strategiju i politike za upravljanje svim pojedinačnim rizicima kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju:

a) kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik;

Banka ima definisanu Strategiju i politiku preuzimanja i upravljanja rizicima u kojoj su uspostavljeni obavezujući standardi i procedure preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, kao i povezanost između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti određivanjem ciljeva upravljanja rizicima zasnovanih na srednjoročnim poslovnim ciljevima i uspostavljeno okruženje za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima. Strategija se temelji na poslovnoj strategiji Banke, propisima regulatora kao i organizacionoj strukturi Banke.

Strategija rizika je usklađena sa poslovnom strategijom i opisuje planiranu poslovnu strukturu, strateški razvoj i rast u skladu sa procesnim, metodološkim i organizacijskim pogledom na rizike i risk faktore i kao takva predstavlja osnovu za prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring rizika svojstvenih bankarskom poslovanju, te obezbjeđenje adekvatnosti kapitala.

Strategijom su uspostavljeni obavezujući standardi i procedure preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, kao i povezanost između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti određivanjem ciljeva upravljanja rizicima zasnovanih na srednjoročnim poslovnim ciljevima i uspostavljeno okruženje za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima

To je važan instrument za razvoj Banke, jer uspostavlja vezu između poslovne orijentacije i orijentacije prema rizicima. Predmetna veza se izražava kroz definisani Okvir sklonosti za preuzimanje rizika i specifične ciljeve rizika koji proizlaze iz srednjoročnih poslovnih ciljeva i time oblikuju buduće poslovne odluke vezane uz rizik. Proces budžetiranja, koji se radi jednom godišnje, prethodi revidiranju Strategija (budžet se sačinjava za naredne tri poslovne godine). U skladu sa očekivanjima vlasnika i strateškim planiranjem definišu se strateški ciljevi (npr. targetirani CET1, ROE i dr.)

Osnovni ciljevi ove Strategije su :

- ✓ Jačanje razumjevanja vrijednosti i ciljeva Banke, te rukovođenje upravljanjem rizicima;
- ✓ Promicanje svijesti o rizicima i pomoć pri identifikaciji rizika;
- ✓ Povećanje transparentnosti obznanjujući ciljeve vezane za rizike i definiše odgovornost za upravljanje rizicima.

Također, ova Strategija služi za ispunjavanje propisa iz procesa procjene adekvatnosti internog kapitala i likvidnosti (Odluka o ICAAP-u i ILAAP-u) slijedeći osnovne principe ICAAP-a i ILAAP-a propisane od strane regulatora. Strategijom je predstavljen srednjoročni plan upravljanja rizicima i kapitalom s ciljem postizanja odgovarajućeg kvaliteta upravljanja rizicima.

Pri prepoznavanju, mjerenju, ublažavanju, ograničavanju, kontrolisanju i monitoringu rizika u Banci poštuju se slijedeće:

- ✓ Podrška promjenama s ciljem obezbjeđenja kontinuiranog dugoročnog rasta i razvoja;
- ✓ Aktivan pristup poslovnim aktivnostima orijentisan ka budućnosti;
- ✓ Primjena najsavremenijih metoda optimiziranja povrata na kapital prilagođen rizicima;
- ✓ Dosljednost i transparentnost metoda;
- ✓ Saradnja je ključna za postizanje uspjeha;

- ✓ Razumjevanje poslovnog modela i ostvarivanje prihoda i zarade;
- ✓ Poznavanje potreba zainteresovanih strana i težnja nadmašivanju njihovih očekivanja;
- ✓ Usmjerenost na suštinu i stalno samo-usavršavanje;
- ✓ Istovremeno korištenje znanja i iskustva;
- ✓ Postavljanje ciljeva preuzimanja rizika, te okvira upravljanja poslovnim rezultatom;
- ✓ Smanjujemo nekvalitetnu aktivnu i upravljamo prilivima iste u cilju očuvanja vrijednosti;

Na osnovu prethodno navedenih misija, određeni su opšti principi upravljanja rizicima u Banci:

- ✓ Definisavanje značaja rizika;
- ✓ Preuzimanje rizika;
- ✓ Upravljanje rizicima;
- ✓ Zahtjevi regulatora;
- ✓ Jednoobraznost metoda upravljanja rizicima;
- ✓ Dosljedan tretman rizika;
- ✓ Nezavisnost funkcije upravljanja rizicima;
- ✓ Kontinuirano revidiranje;
- ✓ Nove poslovne aktivnosti.

Funkcije upravljanja rizicima predstavljaju sastavni i neodvojivi dio sveukupnog upravljanja poslovnim aktivnostima Banke. U upravljanju rizicima i kapitalom navedene funkcije, pored zakonskih i podzakonskih propisa, posebno uzimaju u obzir prirodu, obim i složenost poslovnih aktivnosti i rezultirajuće rizike. Na svim nivoima upravljanja obezbijeđeno je prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring svih materijalnih rizika, kao i procjenjivanje poslovnih aktivnosti kroz povrat na kapital prilagođen rizicima.

Općenito, Banka na godišnjoj osnovi procjenjuje značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, a na osnovu svog rizičnog profila, te iste uključuje u izračun internog kapitalnog zahtjeva uzimajući u obzir složenost poslovnih aktivnosti koje obavlja i stanje političko ekonomskog okruženja u kojem posluje. Usvajanjem Okvira sklonosti za preuzimanje rizika Banka postavlja ograničenja nivoa ukupnog rizika koji je spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva, postavlja granicu za limite i prati razvoj portfelja.

Procjena rizika je važan dio upravljanja bankom u skladu sa ICAAP i ILAAP okvirom i daje uvid u kvalitativni i kvantitativni profil rizika banke. Procjena rizika pokazuje koji tipovi rizika su materijalno značajni i stoga zahtijevaju manje ili više sofisticirane tehnike upravljanja i kontrole.

Rezultati Risk procjene 2019/2020 sadrže pregled svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, rizici koji nisu primjenjivi na Banku nisu navedeni u tekstu.

Godišnja Procjena rizika je utvrdila materijalnu značajnost sljedećih rizika:

- ✓ Kreditni rizik (Migracijski, Koncentracijski rizik);
- ✓ Operativni rizik (Cyber rizik, IT rizik, Rizik Eksternalizacije, Rizik mobilnog bankarstva);
- ✓ Kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- ✓ Poslovni rizik (Makroekonomski rizik (BiH), Strateški rizik, Rizik kapitala).

Godišnja Procjena rizika je utvrdila sljedeće vrste rizika kao materijalno neznačajne:

- ✓ Kreditni rizik (Rezidualni rizik, Rizik države (prekogrančne transakcije), Rizik namirenja (derivativnih transakcija), Rizik ulaganja u druga pravna lica);
- ✓ Tržišni rizik (CVA rizik, Pozicijski rizik, Rizik kreditnog spred-a, Rizik tržišne likvidnosti, Valutni rizik);

- ✓ Operativni rizik (Operativni rizik-osnovni, Pravni rizik, Rizik usklađenosti, Upravljački rizik);
- ✓ Rizik likvidnosti (Rizik finansiranja likvidnosti, Rizik kratkoročne likvidnosti);
- ✓ Poslovni rizik (Rizik profitabilnosti);
- ✓ Ostali rizici (Reputacijski rizik, Rizik modela, Rizik prekomjerne finansijske poluge, Rizik slobodne isporuke - poslovi Riznice, Rizik ulaganja u imovinu, Rizik zarade po uslugama prodaje osiguranja, Sistemski rizik, Rizik namirenja - poslovi Riznice);
- ✓ Međusobne koncentracije rizika (Općenito- interrisk koncentracije, Kamatno inducirani kreditni rizik, Valutno inducirani kreditni rizik, Koncentracija kreditnog rizika i rizika kapitala, Koncentracija kreditnog rizika i rizika ulaganja u druga pravna lica).

Funkcije upravljanja rizicima predstavljaju sastavni i neodvojivi dio sveukupnog upravljanja poslovnim aktivnostima unutar Banke. Svim rizicima koji su procjenjeni kao značajni se aktivno upravlja. Također, Banka upravlja aktivno i sa ostalim kategorijama rizika u cilju minimizacije istih. U nastavku teksta je opisan način upravljanja pojedinačnim kategorijama rizika.

Kreditni rizik je sastavni dio bankarskog poslovanja i jedan od najznačajnijih rizika u poslovanju banke. Prema definisanom Katalogu rizika, koji je sastavni dio Strategije i politike preuzimanja i upravljanja rizicima, kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Kreditni rizik obuhvata sljedeće podkategorije rizika:

- a) Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno rizike povezane sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima prema pojedinom davaocu kolaterala koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.
- b) Migracijski rizik (rizik migracije i kašnjenja) je rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.
- c) Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je banka izložena.
- d) Rizik države/zemlje (prekogranične transakcije) je rizik koji se odnosi na državu porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati svoja potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata političko-ekonomski rizik i rizik transfera.
  - i. Političko-ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.
  - ii. Rizik transfera podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika, i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.
- e) Rizik namirenja derivativnih transakcija označava rizik da druga strana neće namiriti transakciju uslijed pogoršanja kreditne kvalitete druge ugovorne strane u derivatnoj transakciji.

- f) Rizik ulaganja u druga pravna lica je rizik gubitka koji proizlazi ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.

Banka ima uspostavljen proces prepoznavanja, mjerenja, ublažavanja, ograničavanja, kontrolisanja i monitoringa kreditnog rizika, odnosno ima implementiran okvir za upravljanje kreditnim rizikom, koji je dokumentovan pisanim internim aktima, posjeduje uspostavljen sistem izvještavanja, jasnu strukturu i podjelu uloga u sistemu upravljanja kreditnim rizikom.

Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog kredita i klijenta (nivo transakcije) i na nivou portfelja, što je definisano kroz primjerene politike, programe, uputstva, odgovarajuće alate i procese za upravljanje kreditnim rizikom čime se osigurava njihovo provođenje.

Upravljanje kreditnim rizikom, u skladu je sa važećim kreditnim politikama, definiše a) neprestanu izgradnju jake kreditne kulture, b) zaštitu od smanjenja očekivane profitabilnosti usljed gubitaka izazvanih lošim kreditnim plasmanima i neuočljivim problemima vezanim za troškove upravljanja teškim i neprofitabilnim odnosima sa klijentima, c) kreditiranje koje nije koncentrisano na političke ili ekonomski rizične geografske oblasti, d) svijest o značaju izvora povrata kreditnih plasmana. Odjel upravljanja kreditnim rizikom kreira kreditne politike za poslovne segmente pojedinačno i iste revidira i/ili definiše sadržaj na godišnjem nivou i isti su predmet odobravanja od strane Uprave banke i Nadzornog Odbora.

Instrumenti obezbjeđenja kreditnih plasmana moraju biti dovoljni za ublažavanje kreditnog rizika. Svođenje negativnih posljedica loših kreditnih plasmana moguće je kroz a) kreditiranje u skladu sa usvojenim politikama b) neprestano aktivno i profesionalno upravljanje odnosima sa klijentima, c) ispravna kategorizacija kreditnog rizika, d) rano prepoznavanje i aktivno upravljanje povećanim kreditnim rizikom i e) razumljiv i jak program naplate loših kreditnih plasmana u slučaju kad je evidentan gubitak ili potencijalni gubitak za Banku.

Upravljanje kreditnim rizikom se vrši kroz procese:

- ✓ provođenja analiza, rangiranja klijenata i ocjene rizika kod odobrenja plasmana;
- ✓ donošenja odluka o odobravanju plasmana na temelju jasno definisanih kriterija u kreditnim politikama;
- ✓ aktivnog monitoringa portfolia i prijedloga za klasifikaciju aktive;
- ✓ održavanja izloženosti po vrstama poslova, proizvodima, klijentima i industrijama na željenom nivou (isti se definiše se kroz godišnji proces budžetiranja, definisanja kreditne politike, limita i sl);
- ✓ održavanja vjerovatnoće defaulta (PD - probability of default)/Default rate na prihvatljivom nivou;
- ✓ upravljanja instrumentima osiguranja;
- ✓ primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika (instrumenti osiguranja su jedna od glavnih strategija i mjera koje se koriste za smanjenje izloženosti kreditnim rizicima);
- ✓ održavanja pokrivenosti portfolia na zadovoljavajućem nivou sa prihvatljivim kolateralom (minimalna pokrivenost u ovisnosti od rejtinga klijenta se definiše na godišnjem nivou kroz respektivnu kreditnu politiku, te se kroz: kontrolu izuzetaka od kreditne politike, stalni monitoring vrijednosti i elemenata prihvatljivosti kolaterala nastoji održavati na targetiranom nivou);
- ✓ upravljanja problematičnim plasmanima kojima se posvećuje posebna pažnja u jedinici Upravljanje posebnom aktivom Non-retail i Collection (naplata);
- ✓ održavanja konačnog gubitaka nakon naplate na zadovoljavajućem nivou (Loss given default), kroz adekvatnu kolateralizaciju i rezervisanja.

Za praćenje kreditnog rizika primjenjuje se limit sistem sa primarnim fokusom na:

- ✓ interne limite (na nivou klijenta, grupacija)/risk limite;
- ✓ portfolio limite;
- ✓ statističke scorecard i bihevioralne rating modele.

Upravljanje kreditnim rizikom, prije svega njegovo kvantitativno i kvalitativno stanovište, neprestano se unaprijeđuje razvojem i usavršavanjem procesa, metoda, alata i systemske podrške. Odgovornost za upravljanje kreditnim rizikom je u okviru organizacione jedinice Upravljanje kreditnim rizikom.

U okviru kreditnog rizika, Banka upravlja i rizikom koncentracije kreditnog rizika koji nastaje kao rezultat kreditne izloženosti prema jednom pravnom i/ili fizičkom licu i/ili grupi povezanih lica, pravnim i/ili fizičkim licima i/ili grupi povezanih lica u istoj industrijskoj grani, geografskom regionu i/ili klasi kreditnog rizika ili pravnim i/ili fizičkim licima i/ili grupi povezanih lica iste ili slične osnovne djelatnosti, iste ili slične primjene metoda ublažavanja kreditnog rizika, uključujući i rizike povezane sa velikom indirektnom kreditnom izloženosti.

Banka upravlja rizikom koncentracija kreditnog rizika prvenstveno kroz sistem utvrđenih limita definisanih u skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o upravljanju kreditnim rizicima i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Odlukom o velikim izloženostima kao i drugim relevantnim aktima Banke (važećim kreditnim politikama). Kreditne politike se kreiraju za pojedinačne segmente (Corporate, SE/mala preduzeća, Finansijske institucije, Vladine institucije/Sovereigns, Mikro klijente, Fizička lica), te na osnovu definisanih ograničenja internih limita vrši se praćenje, mjerenje, diverzifikacija i upravljanje koncentracijama kreditnog rizika na operativnom nivou. Odgovornost za upravljanje rizikom koncentracija kreditnog rizika je u okviru organizacione jedinice Upravljanje kreditnim rizikom.

U okviru usvojenih kreditnih politika za pojedinačne segmente Banka definiše sljedeće interne limite:

- ✓ limite po nivou rizikom ponderisane aktive;
- ✓ limite izloženosti po industrijskim granama/sektorska izloženost;
- ✓ limite po grupama povezanih lica (GCC);
- ✓ prilagođeni risk limiti (ARL) na bazi rating ocjene klijenta i pokrivenosti obezbjeđenjem kredita.

U proces odobravanja kreditnih zahtjeva, odnosno preuzimanja kreditnog rizika su uključene sljedeće organizacione jedinice:

- ✓ Retail prodaja;
- ✓ Corporate prodaja i Mreža;
- ✓ Upravljanje kreditnim rizikom;
- ✓ Retail operacije;
- ✓ Centralne operacije;
- ✓ Retail razvoj;
- ✓ Podrška Corporate prodaji i uslugama;
- ✓ Pravna funkcija.

Proces odobravanja kreditnog zahtjeva temelji se na unificiranim pravilima i principima. Kreditne politike definišu jasna pravila, principe, nivoe ovlaštenja za donošenja odluke o odobrenju kreditnog zahtjeva, kao i ostale relevantne odrednice procesa odobrenja kreditnog zahtjeva. Proces odobrenja kreditnih plasmana je sistemski podržan.

Kreditnim politikama u segmentu stanovništva se definiše maksimalna zaduženost svakog pojedinačnog i/ili grupe povezanih klijenata, maksimalan iznos kredita pokrivenog nekretninom u odnosu na iznos nekretnine.

U segmentu poslovanja s non-retail klijentima niti jedan kreditni zahtjev se ne odobrava bez prethodne analize kreditnog zahtjeva, odnosno analize rizika. Takav pristup dosljedno se primjenjuje

ne samo prilikom odobrenja plasmana, već i kod povećanja postojećih limita, produženja, te prilikom promjene rizičnog profila klijenta u odnosu na onaj prilikom prvobitno odobrenog plasmana.

Nadalje, takav pristup primjenjuje se i kod određivanja limita druge ugovorne strane u poslovima riznice i investicijskog bankarstva, ostalim kreditnim limitima i vlasničkim udjelima.

Za vrijeme trajanja otplate odobrenog kreditnog zahtjeva, može doći do poteškoća u otplati unaprijed definisanih iznosa, odnosno kreditni plasmani mogu preći u status neizmirenja obaveza, što zahtijeva posebnu pažnju, aktivnosti i mjere Banke. Odgovornost za navedeno je u okviru organizacione jedinice Upravljanje posebnom aktivom Non-Retail i SE (mala preduzeća) i Kolateralima. Više detalja o plasmanima u statusu neizmirenja obaveza se nalazi u poglavlju 1.4 ove Objave. Jedinica Naplata potraživanja Retail odgovorna je za aktivno upravljanje problematičnim potraživanjima iz Retail segmenta klijenta kao i za maksimalan povrat/naplatu istih.

Pored navedenog sistema upravljanja kreditnim rizikom u standardnim okolnostima, Banka na godišnjoj osnovi vrši testiranje otpornosti na stres u okviru ICAAP procesa i u okviru procesa Plana oporavka Banke. Izračunati rezultati stres testa, u pogledu slabosti ili ugroženosti različitih područja poslovanja, se koriste prilikom redovnih procesa strateškog i poslovnog planiranja, kao i definisanja limita okvira sklonosti za preuzimanje rizika. Također, rezultati stres testa se koriste radi identificiranja odgovarajućih mjera u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova. Odgovornost za navedeni process testiranja otpornosti na stres kreditnog rizika je u okviru sektora Kontroling rizika.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je održavanje dovoljnog nivoa kapitala za pokriće istog, a koji može podržati povećanje i rast poslovnih aktivnosti, te shodno navedenom Banka definiše Okvir sklonosti za preuzimanje rizika (Risk Appetite Framework-RAF) koji ima za cilj uskladiti poslovne i strateške ciljeve sa minimalnim regulatornim kapitalnim zahtjevima i internim kapitalnim zahtjevima za pokriće kreditnog rizika.

Sklonost Banke ka kreditnom riziku je određena obzirom na:

- ✓ adekvatan nivo kapitala;
- ✓ veličinu aktive Banke;
- ✓ nivo nekvalitenih kredita;
- ✓ pokrivenost kreditnih plasmana obezbjeđenjem (kolateralom) kao faktorom umanjenja kreditnog rizika;
- ✓ kvalitet aktive mjerene kroz relevantne pokazatelje kreditnog rizika.

Tolerancija Banke na kreditni rizik, u skladu sa kreditnim politikama, je određena:

- ✓ definisanim limitima izloženosti, limitima rizikom ponderisane aktive, sektorske izloženosti;
- ✓ postavljenim prosječnim vrijednostima parametra vjerovatnoće default-a;
- ✓ strukturom portfelja u smislu rating kategorija dužnika i pokrivenosti kolateralom;
- ✓ strukturom ročnosti (prag izloženosti) za javni sektor;
- ✓ pragovima učešća nekvalitetne aktive.

Banka je definisala limite kao mjeru sklonosti ka kreditnom riziku u internom aktu Okvir sklonosti za preuzimanje rizika.

Redovnim godišnjim usvajanjem Okvira sklonosti za preuzimanje rizika Banka postavlja ograničenja nivoa ukupnog rizika koji je spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva, postavlja granicu za limite i prati razvoj portfelja. Na navedeni način Banka je uspostavila okvir za upravljanje kreditnim rizikom na način da posjeduje sistem upravljanja, kontrole i izvještavanja kroz jasnu i struktuiranu podjelu uloga u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležne organizacione jedinice Banke uspostavile su odgovarajući sistem redovnog monitoringa i izvještavanja članova Uprave Banke, Nadzornog odbora, Agencije za bankarstvo FBiH i drugih relevantnih tijela o kreditnom riziku. Pored definisanog seta regulatornih obrazaca Izvještaja o

kreditnom riziku, Banka je uspostavila interni sistem redovnog izvještavanja o ostvarenjima i projekcijama pokazatelja kreditnog rizika. U slučaju potrebe, Banka priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima na buduća kretanja kvalitete aktive i pokazatelja kreditnog rizika.

***

Kreditnim politikama u segmentu stanovništva definiše se maksimalna zaduženost svakog klijenta, maksimalan iznos kredita pokrivenog nekretninom u odnosu na iznos nekretnine.

Proces odobravanja kreditnog zahtjeva temelji se na unificiranim pravilima i principima. U segmentu poslovanja s non-retail klijentima niti jedan kreditni zahtjev se ne odobrava bez prethodne analize kreditnog zahtjeva, odnosno analize rizika. Takav pristup dosljedno se primjenjuje ne samo prilikom odobrenja plasmana, već i kod povećanja postojećih limita i produženja istih, te prilikom promjene rizičnog profila klijenta u odnosu na onaj prilikom prvobitno odobrenog plasmana.

Nadalje, takav pristup primjenjuje se i kod određivanja limita druge ugovorne strane u poslovima riznice i investicijskog bankarstva, ostalim kreditnim limitima i vlasničkim udjelima.

Sklonost ka rizicima je definisana internim aktom Sklonost za preuzimanju rizika koja sažeto prikazuje sklonost za preuzimanje rizika i toleranciju prema rizicima.

Navedeni dokumenti su predmet redovnog godišnjeg ažuriranja i odobrenja od strane nadležnih tijela Banke, te predstavljaju osnovni instrument za upravljanje kreditnim rizicima.

Za potrebe sastavljanja Izvještaja o bilansnim i vanbilansnim stavkama sa statusom neizmirenja obaveza (default) – Obrazac DEF, jedinica Retail portfolio managementa dostavlja Jedinici finansija acces file bilans_i_Vanbilans_DEFAULT_FBA_godina_mjesec_sa_FBA_kat_i_procentom_zARRISK.mdb. Isti se dostavlja kvartalno po završetku mjesečnih rutina.

Dodatno, Retail Portfolio menadžment na kvartanoj osnovi sastavlja „Ostvarenje plana nekvalitetne aktive, koji se po usvajanju od strane Uprave Banke, dostavlja Federalnoj Bankarskoj Agenciji do kraja mjeseca za prethodni kvartal.

Sa 30.11.2019. godine Retail portfolio menadžment je primjenio pravila nove defaultne definicije, što je podrazumjevalo novu definiciju i nivoe statusa neizmirenja obaveza, te definisana pravila za oporavak odnosno povratak klijenta u performing status, što je decidno definisano u Uputstvu za tretman default-a.

Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlastitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala;
- ✓ kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Raiffesen banka d.d. BiH više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti je EUR 100,00 i 1% od ukupno ugovorenih kreditnih plasmana za pravna lica. Prag materijalnosti računa se uzimajući u obzir dospjeli, neplaćeni dug dužnika prema Banci u odnosu na ukupno ugovorene, nedospjele kreditne plasmane. Dodjela default statusa je na nivou klijenta.

Prag materijalnosti za fizička lica je EUR 100,00 i 1% od plasmana, pri čemu je važno naglasiti da default status neizmirenja jedne partije znači default status neizmirenja obaveza za partije sličnih karakteristika, a u konačnici i status neizmirenja obaveza na nivou klijenta u slučaju da eskponiranost partija u statusu neizmirenja obaveza čini 20% ili više eskponiranosti klijenta. Dodjela default statusa je na nivou partije/proizvoda uz primjenu 20% pulling cross default-a

Sa 31.12.2019. Raiffesen banka d.d. BiH je u Retail segmentu imala evidentirane plasmane u statusu neizmirenja obaveza u iznosu od BAM 120.175.724, uključujući i ostalu aktivu sa slijedećom strukturom bilans BAM 120.106.361 (99,94%) i vanbilans BAM 69.363 (0,06%). U strukturi bilansne izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza, fizička lica učestvuju sa 94.08% (BAM 112.997.496) dok se plasmani sa statusom neizmirenja obaveza, evidentirani na vanbilansi, u potpunosti odnose na fizička lica. U ukupnom iznosu bilansnih stavki u statusu neizmirenja obaveza, na glavicu se odnosilo BAM 115.626.511 odnosno 96,21%.

Operativni rizik definiše se kao rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali isključuje strateški i reputacijski rizik.

U okviru upravljanja operativnim rizikom, upravlja se unutrašnjim pokretačima rizika kao što su neovlaštene aktivnosti, prevare i krađe, greške u procesima i izvršenju kao i poremećaji sistema. Vanjski pokretači rizika poput šteta na materijalnoj imovini te prevara također su predmet upravljanja unutar ove vrste rizika.

S ciljem efikasnog upravljanja operativnim rizikom, na razini Banke donesene su smjernice koje se baziraju na Odlukama FBA, standardima i uredbama EU, Zakonu o kreditnim institucijama, dokumentima Bazelskog odbora i RBI grupnim direktivama.

Osnovni cilj upravljanja operativnim rizikom jeste povećanje transparentnosti operativnih rizika koje omogućava primjereno upravljanje, odnosno ublažavanje izloženosti operativnom riziku i potpunu usklađenost sa regulatornim zahtjevima.

Banka potiče otvoreno okruženje/kulturu svjesnu rizika a koja podržava: identifikaciju, mjerenje, upravljanje i praćenje operativnih rizika.

Svi uposlenici Banke osnovom njihovih pojedinačnih uloga i odgovornosti, daju svoj doprinos održavanju efikasnog okvira za upravljanje operativnim rizikom. Dalje, svaki uposlenik pojedinačno razumije svoju ulogu u procesu upravljanja rizikom.

Banka koristi operativni model koji podrazumijeva tri linije odbrane, koje utvrđuju relevantne odgovornosti za upravljanje operativnim rizikom.

Prvu liniju odbrane predstavljaju organizacijske jedinice čije poslovne aktivnosti generišu rizik te su stoga i vlasnici operativnog rizika i njime aktivno upravljaju.

Druga linija odbrane pruža nezavisnu procjenu operativnog rizika, nadzor i preispituje prvu liniju odbrane.

Treća linija odbrane je Interna revizija, koja ispituje efikasnost i primjerenost osnovnih procesa upravljanja rizicima.

Tržišni rizici, prema Zakonu o bankama, su pozicijski rizik, valutni rizik i robni rizik. Banka je u redovnom godišnjem procesu identifikacije i procjene rizika, identificirala robni rizik kao rizik kojem nije izložena u svom poslovanju obzirom da banka ne obavlja predmetne aktivnosti, te je identificirala izloženost ka dodatnim podkategorijama tržišnih rizika: CVA rizik, rizik kreditnog raspona i rizik tržišne likvidnosti. U nastavku teksta se navode definicije podkategorija tržišnih rizika kojima je Banka izložena:

- ✓ CVA rizik (*Rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju koji je Banka interno definirala preuzimajući definiciju iz RBI Priručnika za rizike*) predstavlja rizik gubitka tržišne vrijednosti uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti druge ugovorne strane;
- ✓ Pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosno varijable;
- ✓ Rizik kreditnog raspona (spread-a) je rizik gubitka prouzrokovanog kretanjem cijena dužničkih vrijednosnica i kredita na tržištu, prouzrokovanim neočekivanim promjenama u kreditnom rasponu. Ova definicija je preuzeta iz RBI Priručnika za rizike;
- ✓ Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizlazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminiira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta;
- ✓ Valutni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata.

Upravljanje tržišnim rizicima je u skladu sa Strategijom i politikom preuzimanja i upravljanja rizicima i važećim Politikama i Procedurama tržišnih rizika.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Odnosi se na sve pozicije banke koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik obuhvata dvije komponente: komponentu prihoda i komponentu ulaganja. Komponenta prihoda proizilazi iz neusklađenosti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa Banke (kamata na plasmane je fiksna, kamata za obaveze je varijabilna, i obrnuto). Komponenta ulaganja je posljedica obrnutog odnosa između promjene cijene i kamatnih stopa vrijednosnih papira.

Banka nastoji da se zaštiti od kamatnog rizika usklađivanjem vrste kamatne stope, valute, povezane kamatne stope i datuma promjene kamatne stope za sve proizvode za koje zaključuje ugovore (koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa). Svaka nepodudarnost između gore navedenih elemenata dovodi do izloženosti Banke riziku kamatne stope.

U upravljanju kamatnim rizikom posebna pažnja se treba posvetiti proizvodima koji su kamatno osjetljivi a među njima naročito depoziti po viđenju, depoziti bez utvrđenog iznosa (free depo i sl. proizvodi), krediti i ugovoreni uslovi za prijevremeni povrat, opcije automatskog produženja depozita opcije prijevremenog raskida ugovora o oročenom depozitu, kao i opcije za reprogram kredita.

Cilj upravljanja kamatnim rizikom u skladu sa Strategijom i politikom upravljanja rizicima i Politikama i procedurama tržišnih rizika je očuvanje ekonomske vrijednosti kapitala banke i optimizacija prihoda uz minimiziranje negativnih efekata promjene kamatnih stopa za kamatonosno osjetljive proizvode iz knjige trgovanja i bankarske knjige.

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospelje novčane obaveze. Nastaje usljed neusklađenosti rokova dospelja aktive i pasive, uključuje i rizik nemogućnosti finansiranja sredstava o dospelju obaveza po odgovarajućim stopama.

Upravljanje likvidnošću jedna je od primarnih aktivnosti u okviru sveobuhvatnog procesa upravljanja rizicima u banci.

Banka usklađuje poslovanje sa zakonskom regulativom koja reguliše rizik likvidnosti, kao i grupnim i internim dokumentima u kojima je propisano održavanje likvidnosne rezerve.

Cilj upravljanja ovim rizikom skladu sa Strategijom i politikom upravljanja rizicima i Politikama i Procedurama rizika likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava kako i se uredno i na vrijeme izmirivale dospelje obaveze po bilansnim i vanbilansnim pozicijama banke odnosno minimizirali negativni efekti na finansijski rezultat i kapital.

Poslovni rizik, prema definisanom Katalogu rizika, je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.

Poslovni rizik obuhvata sljedeće podkategorije rizika:

- a) Makroekonomski rizik (BiH) je rizik povezan s potencijalnim gubicima koje banka može doživjeti u slučaju makroekonomskog pada u BiH, što rezultira manjim kapitalom za pokrivanje rizika i pogoršanjem parametara rizika. Ova definicija je preuzeta iz RBI Priručnika za rizike.
- b) Rizik kapitala odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
- c) Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo

profitabilnosti, odnosno rizik da se smanji planirana dobit zbog nemogućnosti banke da prilagodi svoje fiksne troškove trenutnom nivou prihoda.

- d) Strateški rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl. Povezan je sa budućim poslovnim planovima i strategijama banke i njihovim prilagođavanjem neočekivanim promjenama u ekonomskom i političkom okruženju.

Banka ima uspostavljen proces prepoznavanja, mjerenja, ublažavanja, ograničavanja, kontrolisanja i monitoringa poslovnog rizika, odnosno ima implementiran okvir za upravljanje poslovnim rizikom, posjeduje uspostavljen sistem izvještavanja, jasnu strukturu i podjelu uloga u sistemu upravljanja poslovnim rizikom.

Banka kontinuirano vrši monitoring procesa na tržištu i ekonomskom okruženju, te usklađuje poslovanje i strategije rizika sa svim prepoznatim promjenama, uzimajući u obzir i regulatorni okvir. Shodno navedenom, Banka pravovremeno reaguje na promjene, kako tržišne tako i regulatorne, i u skladu sa kojim definiše dugoročnu strategiju za razvoj i donošenje poslovnih odluka koja odgovara promjenama u ekonomskom okruženju i povezana je sa budućim poslovnim planovima i strategijama Banke i prilagodbe na neočekivane promjene u okviru ekonomskog i političkog okruženja. Banka je utvrdila jasne procese kod definisanja procedura planiranja budžeta i upravljanja rizicima u cilju ostvarenja stabilnog i održivog rasta. Uprava Banke promovise zdravu i snažnu politiku upravljanja u svrhu pomoći cijeloj organizaciji na svim nivoima djelovanja.

Odgovornost za monitoring procesa na tržištu i ekonomskom okruženju je u okviru organizacione jedinice Istraživanje i savjetovanje, dok organizaciona jedinica Finansije u saradnji sa Kontrolingom rizika i ostalim relevantnim organizacionim jedinicama uzima u obzir rezultate istraživanja i radi na definisanju dugoročne strategije i poslovnog plana Banke.

Tehnike upravljanja ovim rizicima su se povijesno pokazale adekvatnim obzirom da je Banka u prethodnom periodu kroz implementirane procese, sistem upravljanja i internih kontrola ostvarivala i ostvaruje strateške ciljeve.

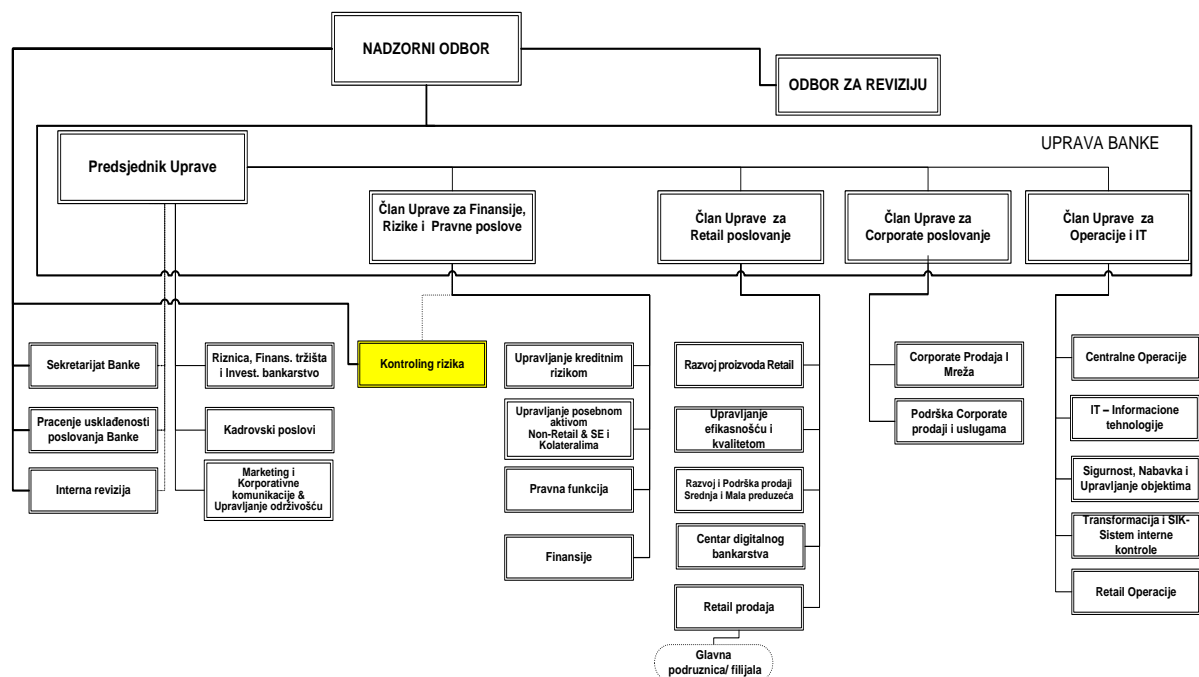
Banka je na osnovu analize ostvarenih finansijskih rezultata Banke, a koji svrstavaju Banku među vodeće na tržištu iz domena profitabilnosti, ustanovila da Banka osigurava da izloženost navedenom riziku, čak i u situaciji pogoršanih makroekonomskih uslova, ne prekorači izdvojeni interni kapitalni zahtjev za pokriće u periodu od narednih godinu dana.

Pored navedenog sistema upravljanja poslovnim rizikom u standardnim okolnostima, Banka na godišnjoj osnovi vrši testiranje otpornosti na stres u okviru ICAAP procesa i u okviru procesa Plana oporavka Banke. U tom procesu Banka razmatra promjene u vanjskom okruženju, te iste uključuje u pretpostavke stres testova kroz određene makroekonomske scenarije, što posljedično utiče na konačni rezultat testiranja otpornosti na stres, a potom i interni kapitalni zahtjev. Rezultati stres testa, u pogledu slabosti ili ugroženosti različitih područja poslovanja, se koriste prilikom redovnih procesa strateškog i poslovnog planiranja, kao i definisanja okvira sklonosti za preuzimanje rizika.

Nadležne organizacione jedinice Banke uspostavile su odgovarajući sistem redovnog monitoringa i izvještavanja funkcija organa upravljanja o poslovnom riziku. Pored redovnih mjesečnih izvještaja, Banka u slučaju potrebe priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima makroekonomskog okruženja na poslovanje Banke, na buduće kretanje aktive, nivo adekvatnosti kapitala, nivo adekvatnosti likvidnosti, pokazatelje likvidnosti, ročne i valutne usklađenosti aktive i pasive Banke.

b) strukturu, odnosno organizaciju funkcije upravljanja rizicima;

Banka ima uspostavljen organizacijsku strukturu koja jasno odjeljuje poslovne funkcije od funkcija upravljanja, praćenja odnosno kontrole rizika.

Slika 2. Organizacijski dijagram Kontroling rizika Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina 31.12.2019. godine;

Rukovodioc Kontroling rizika (kao nezavisne funkcije Banke) za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru Banke čime se njegov hijerarhijski status jasno diverzificira od hijerarhijskog statusa rukovodstva (nivo B-1) ostalih funkcija Banke.

Rukovodioc Kontroling rizika kreira tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje koje dostavlja Upravi Banke, Nadzornom odboru i Odboru.

Glavne odgovornosti:

- ✓ Odgovorna za sačinjavanje plana rada kontrolne funkcije rizika;
- ✓ Odgovorna za sačinjavanje plana rada kontrolne funkcije rizika;
- ✓ Odgovorna za kontinuirano praćenje svih značajnijih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena;
- ✓ Odgovorna za proces izračuna i procjene internih kapitalnih zahtjeva (ekonomski kapital, ICAAP);
- ✓ Odgovorna za pripremu i izvještavanje prema lokalnom regulatoru u dijelu interne procjene adekvatnosti kapitala;
- ✓ Odgovorna za upravljanje procesom regulatornog izvještavanja o promjenama koje se odnose na pristup za obračun rizikom ponderisane aktive baziran na internom rejtingu IRB (Internal rating based) u skladu sa zahtjevima RBI Grupe, te definisanje aktivnosti uključene jedinice "Upravljanje kreditnim rizikom";
- ✓ Odgovorna za upravljanje procesom izrade Planova oporavka Banke, u cilju definisanja mjera koje će Banka primjeniti u slučaju značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja, s ciljem ponovnog uspostavljanja održivog poslovanja;
- ✓ Odgovorna da definiše aktivnosti, procese, metodologije, procedure rada i specificira odgovornosti svih uključenih jedinica u dijelu kontrolnih aktivnosti rizika:
  - Analiza rizika koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju;

- Kontinuiranog praćenje svih najznačajnijih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena;
  - Testiranja otpornosti na stres;
  - Provjera primjene i efikasnosti meoda i postupaka za upravljanje rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, uključujući rizike iz makroekonomskog okruženja;
  - Ispitivanja i ocjena adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
  - Ocjena adekvatnosti i dokumentovanosti metodologije za upravljanje rizicima;
  - Pomoć Nadzornom Odboru i Upravi Banke u kreiranju poslovnih politika, uvođenju novih i revidiranu postojećih;
  - Učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima;
  - Davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje rizicima o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila;
  - Analiza, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala;
  - Analiza rizika prisutnih kod novih proizvoda ili novih tržišta;
- ✓ Izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, Odbora za rizike i informisanje Upravu banke o upravljanju rizicima;
  - ✓ Izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, Odbora za rizike i informisanje Upravu banke o radu funkcije upravljanja rizicima;
  - ✓ Učestvuje min. jednom godišnje na sjednicama tijela koje izvještava;
  - ✓ Kontroling tržišnih rizika i rizika likvidnost;
  - ✓ Kontroling operativnog rizika i upravljanje rizikom kreditnih prevara;
  - ✓ Glavni kontakt za komunikaciju sa RBI-jem i nadzornim tijelima u dijelu: ekonomskog kapitala, interne procjene adekvatnosti ekonomskog kapitala.

c) obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika;

Banke je uspostavila odgovarajući sistem redovnog monitoringa i izvještavanja članova Uprave Banke, Nadzornog odbora, odbora Nadzornog odbora (Odbor za reviziju, Odbor za rizike, Odbor za naknade i Odbor za imenovanja), Agencije za bankarstvo FBiH i drugih relevantnih tijela o izloženosti Banke pojedinim vrstama rizika, usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, politika, planova i strategija, mjerama za kontrolu i mitigaciju istih, kao i njihovom uticaju na planirano poslovanje Banke. Pored redovnih izvještaja, Banka u slučaju potrebe priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima na poslovanje Banke, na buduće kretanje aktive, nivo adekvatnosti kapitala, nivo adekvatnosti likvidnosti, pokazatelje likvidnosti, ročne i valutne usklađenosti aktive i pasive Banke i sl.,

Linije izvještavanja su usklađene sa regulatornim i internim zahtjevima, postavljenim rokovima, a podaci navedeni u izvještaju omogućavaju višem rukovodstvu Banke jasan uvid u rizični profil Banke i ključne odrednice finansijskog stanja i kvaliteta portfelja Banke. Na sjednicama Nadzornog odbora, sjednicama Odbora Nadzornog odbora i sjednicama Uprave Banke se aktivno raspravlja o Izvještajima kojima se prikazuje detaljan pregled portfolia na određeni izvještajni datum, nivo realizacije utvrđenih ciljeva, izloženost rizicima, kao i planirane aktivnosti koje Banka treba poduzeti u cilju ostvarenja prethodno pomenutih stavova. Također, na sjednicama prethodno navedenih funkcija upravljanja se prezentuje i raspravlja o izvještajima identifikacije, procjene i mjerenja rizika, stres testiranju, izračunu internog kapitala, plan kapitala, kao i o Izvještajima kontrolnih funkcija na mjesečnom, kvartalnom i

godišnjem nivou u ovisnosti od problematike koju izvještaj tretira. Navedeni izvještaji predstavljaju osnovu za donošenje strateških i poslovnih odluka nadležnih tijela upravljanja.

Izvještaji se pripremaju na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi u zavisnosti od vrste, svrhe i krajnjeg korisnika izvještaja.

U tabelarnim prikazima u nastavku teksta je dat pregled ključnih internih i regulatornih izvještaja koje Banka sačinjava u procesu sistema izvještavanja o rizicima u okviru ICAAP i ILAAP procesa, kao i frekvencija sačinjavanja te krajnje korisnike istih

Ključni izvještaji ICAAP-a:

R. br	Naziv ključnih Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo FBiH	Nadzorni Odbor NO	Uprava Banke UB	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksteralizacijom	Odbor za kontroling operativnih rizika (tj.Odbor za upravljanje operativnim rizicima i kontrolama (ORMCC))	ALCO	RBI
1	Izvještaj o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a	godišnje	x	x	x		x				
2	Izvještaj o radu Kontrolne Funkcije rizika	kvartalno	x	x	x	x					
3	Izvještaj o radu Kontrolne Funkcije rizika	godišnje	x	x	x	x					
4	Plan Rada Kontrolne Funkcije rizika	godišnje		x	x	x					
5	Procjena rizika	godišnje		x	x		x				
6	Plan Oporavka	godišnje	x	x	x		x				
7	Mjesečni Risk rezultati	mjesečno			x						
8	Mjesečni rezultati Banke	mjesečno			x						
9	Izvještaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres	godišnje	x	x	x						
10	Operativni izvještaj (obuhvaća tržišne rizike, operativne rizike i rizike kreditnih prevara, integrirano upravljanje rizicima)	kvartalno		x	x						
11	Izvještaj Plan Upravljanja nekvalitetnom aktivom	kvartalno	x	x	x						
12	Izvještaj za Odbor za Rizike	polugodišnje		x	x	x	x				
13	ALCO izvještaj	mjesečno	x							x	

R. br	Naziv ključnih Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo FBiH	Nadzorni Odbor NO	Uprava Banke UB	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje eksteralizacijom	Odbor za kontroling operativnih rizika (tj. Odbor za upravljanje operativnim rizicima i kontrolama (ORMCC))	ALCO	RBI
14	Izvještaj o licima u posebnom odnosu sa bankom	mjesečno		x	x	x					
15	Praćenje kreditne politike za Non-retail segmente portfolija	mjesečno									
16	Stečena imovina	kvartalno		x	x						
17	Kvartalni izvještaj o portfoliju kolaterala	kvartalno		x	x						
18	Analiza realizovanih kolaterala-backtesting diskontnih stopa	godišnje			x						
19	Izvještaj za kamatni rizik u bankarskoj knjizi	kvartalno	x								
20	Procjena operativnih rizika	godišnje			x			x			x
21	Analize scenarija	godišnje			x			x			x
22	Planovi tretiranja rizika	godišnje			x			x			x
23	Izvještaj operativni rizik	kvartalno	x					x			
24	Izvještaji za adekvatnost kapitala (C 01.00, C 02.00, C 03.00, C 04.00)	kvartalno	x								
25	Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik (C 07.00.a, C 07.00.b, C 07.00.c, C 07.00.d)	kvartalno	x								
26	Kapitalni zahtjev za operativni rizik (C 16.00a, C 17.00a, C 17.00b)	kvartalno	x								
27	Kapitalni zahtjev za tržišni rizik (C18.00, C 21.00, C 22.00, C 23.00)	kvartalno	x								
28	Set izvještaja o velikim izloženostima (C 26.00, C 27.00, C 28.00, C 29.00, BA LE 06)	kvartalno	x								
29	Izvještaj eksteralizacije prema FBA	godišnje	x		x						

Ključni izvještaji ILAAP-a:

R. br	Naziv Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo FBiH	Nadzorni Odbor NO	Uprava Banke UB	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje ekstern.	Odbor za kontroling operativnih rizika (tj.Odbor za upravljanje operativnim rizicima i kontrolama (ORMCC))	ALCO	RBI
1	C 72.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Likvidna imovina	mjesečno	x							x	
2	C 73.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Odlivi	mjesečno	x							x	
3	C 74.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Prilivi	mjesečno	x							x	
4	C 75.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Razmjena kolaterala	mjesečno	x							x	
5	C 76.00.a - Likvidnosna pokrivenost - Izračuni	mjesečno	x							x	
6	Liquidity Risk Report	dnevno		x	x	x				x	x
7	TTW Stress Test	dnevno		x	x	x				x	x
8	LCR DA TOTAL	sedmično		x	x	x				x	x
9	NSFR TOTAL	kvartalno		x	x	x				x	x
10	ALCO izvještaj	mjesečno								x	
11	CBC report	mjesečno									
12	Indikatori za rano upozorenje krize likvidnosti (LCR/NSFR)	dnevno									
13	Pozicija likvidnosti	dnevno									
14	Izvještaj o kretanju depozita I kredita	dnevno									
15	Izvještaj o koncentraciji depozita	15-dnevno									
16	Simulacije ročne usklađenosti A/P	sedmično									
17	Stress test za korektivni faktor	mjesečno	x							x	
18	Izvještaj o kretanju kredita i depozita	mjesečno								x	
19	Izvještaj kontramjere	kvartalno								x	x
20	Kvartalni izvještaj o likvidnosti	kvartalno		x	x						
21	Plan likvidnosti za 3M	mjesečno								x	x

R. br	Naziv Izvještaja	Frekvencija	Agencija za bankarstvo FBiH	Nadzorni Odbor NO	Uprava Banke UB	Odbor za Reviziju	Odbor za Rizike	Odbor za upravljanje ekstern.	Odbor za kontroling operativnih rizika (tj.Odbor za upravljanje operativnim rizicima i kontrolama (ORMCC))	ALCO	RBI
22	Indikatori za rano upozorenje krize likvidnosti	mjesečno								x	
23	Izvještaj o portfelju vrijednosnih papira	mjesečno	x								
24	Stanje na ino računima	4xdnevno									
25	Stanje kvota	ad hoc									
26	ALCO	mjesečno								x	
27	ALM	mjesečno								x	
28	Ročnost USD	ad hoc									
29	Analiza depozita koji dospijevaju po mjesecima	mjesečno									
30	Moap stope	mjesečno									
31	AVG rok Kredita	kvartalno									
32	AVG rok depozita	kvartalno									
33	FO tabela	mjesečno									
34	Regulatorno Izvještavanje (cijeli set regulatornih izvještaja)	dnevno, mjesečno, kvartalno, godišnje	x	x							
35	Mjesečni rezultati Banke	mjesečno			x						
36	Izvještaj o ročnoj usklađenosti aktive i pasive	mjesečno	x							x	
37	AOD izvještaj	mjesečno									
38	Izvještaja BS-NS	kvartalno	x	x							
39	Izvještaj Dnevna likvidnost	dnevno	x	x							
40	Izvještaj Kontrolne Funkcije rizika	kvartalno	x	x	x	x					
41	Plan Rada Kontrolne Funkcije rizika	godišnje		x	x						
42	Procjena rizika	godišnje		x	x		x				
43	Plan Oporavka Bankarske Grupacije	godišnje	x	x	x		x				
44	Mjesečni Risk rezultati	mjesečno			x						
45	Izvještaj o integralnom stres testiranju	godišnje	x	x	x						
46	Operativni izvještaj ispred jedinice Kontrolinga rizik	kvartalno		x	x						
47	Izvještaj za Odbor za Rizike	2xgodišnje		x	x	x	x				

Kreditni rizik

Kreditni rizik, kao jedan od najznačajnijih rizika, se mjeri praćenjem nivoa izloženosti prema pojedinačnim licima, industrijama, ročnosti, tipu proizvoda, valuti, internom rejtingu, prosječnoj vjerovatnoći defaulta, stopi ulaska u default, sredstvima obezbjeđenja i drugim relevantnim parametrima za upravljanje ovim rizikom.

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka primjenjuje standardizovani pristup.

Tržišni rizici

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za tržišne rizike u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka primjenjuje standardizovani pristup. Banka je uspostavila pouzdan i sveobuhvatan sistem upravljanja ovim rizikom uključen u sve aspekte poslovanja.

Na dnevnoj osnovi mjere se i kontroliraju sljedeće vrijednosti: Value at Risk, pozicijski limiti i limiti na mjere osjetljivosti, stop loss limiti.

Devizni rizik, kao vrsta tržišnog rizika se mjeri i putem otvorene devizne pozicije koja predstavlja razliku u valutnoj strukturi između potraživanja i obaveza banke. Odnos između aktive i pasive Banka održava rukovodeći se regulatornim zahtjevima i u skladu sa sistemom odobrenih internih limita.

Operativni rizik

Operativni rizici prepoznaju se na proaktivnoj i redovnoj osnovi u okviru: proizvoda, procesa, sistema i vanjskih faktora.

Mjerenje i praćenje operativnog rizika provodi se kvantitativnim i kvalitativnim metodama i uključuje sljedeće instrumente:

- ✓ Procjena rizika - služi povećanju svjesnosti o operativnim rizicima, identifikuje operativne rizike i služi kao okidač za definisanje rizika kojima je potrebno ovladati;
- ✓ Indikatori (znaci) ranog upozorenja koriste se za trajno praćenje nadzora i izvještavanja o izloženosti operativnom riziku. Oni pružaju rane znake upozorenja za potencijalne probleme ili promjene u profilu operativnog rizika, koji iziskuju akciju upravljanja istim;
- ✓ Prikupljanje podataka o događajima operativnog rizika i analiza internih podataka o događajima operativnog rizika - pružaju značajne informacije za mjerenje utjecaja događaja operativnog rizika i efikasnosti sistema unutarnjih kontrola;
- ✓ Analize scenarija uzimaju u obzir potencijalne operativne rizike sa malom vjerovatnoćom nastanka ali ev. težeg efekta po organizaciju. Analize scenarija imaju za cilj prepoznati događaje koji se nisu dogodili u povijesti Banke, podići svijest i educirati, pružajući perspektivu na različite vrste rizika, te predefinisati akcije ublažavanja i investicijske planove.

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke primjenjuje jednostavni pristup.

Kamatni rizik

Proces upravljanja kamatnim rizikom temelji se na sljedećim načelima:

- ✓ Upravljanju ravnotežom u refinansiranju active u dijelu rokova, valuta, i vrsta kamatnih stopa s ciljem minimiziranja rizika promjene kamatnih stopa i uticaja na poslovni rezultat;
- ✓ Definisanju limita izloženosti kamatnom riziku analizom kamatno osjetljive aktive i pasive, koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa sa stanovišta roka dospjeća i iznosa;
- ✓ Ugovaranju kamatnih stopa kako je utvrđeno Tarifom Banke;
- ✓ Utvrđivanju komponenti referentnih kamatnih stopa;
- ✓ Stres testiranjem;
- ✓ Praćenju pokazatelja profitabilnosti.

Proces upravljanja kamatnim rizikom uključuje projekciju promjene neto prihoda od kamate banke za budući period na bazi scenarija promjene kamatnih stopa.

Za mjerenje izloženosti kamatnom riziku koristi se otvorenost pozicije kamatnog rizika prema datumu sljedeće promjene kamatne stope odnosno prema datumu dospijeća.

Rizik likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti zasniva se na praćenju različitih indikatora, pravila transformacije ročnosti bilansnih i vanbilansnih pozicija. Za mjerenje izloženosti riziku likvidnosti, pored regulatornih indikatora (LCR i ročna usklađenost) Banka koristi i interne indikatore kao što su omjer likvidne aktive u ukupnoj aktivi, omjer kredita i izvora finansiranja, stanja novčanih sredstava (praćenje unutardnevne likvidnosti), monitoring minimalne obavezne rezerve, gap analiza (stresirana i u običajenim uvjetima) koja ukazuje na neusklađenost u profile preostalih ročnosti, imovine i obaveza i drugo.

d) tehnike ublažavanja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika;

Mitigacija kreditnog rizika je tehnika koja se primjenjuje s ciljem ublažavanja izloženosti finansijske institucije kreditnom riziku.

Banka u cilju ublažavanja rizika kojima je izložena koristi prihvatljive instrumente kreditne zaštite (različite tipove kolaterala). Prihvatljivost instrumenata kreditne zaštite (kolaterala) se provjerava sa stanovišta uslova prihvatljivosti definisanih zakonskom regulativom u Bosni i Hercegovini, te pravilima RBI grupacije za vrjednovanje instrumenata obezbjeđenja i mitigaciju rizika.

U cilju optimalnog praćenja i vrjednovanja instrumenata kreditne zaštite, Banka ima posebnu grupu u organizacijskoj strukturi za praćenje vrijednosti instrumenata kreditne zaštite, neovisnu od kreditnog procesa (grupa Upravljanje kolateralima i administracija). Grupa je zadužena za provjeru dokumentovanosti instrumenata kreditne zaštite, ali i kadrovski osposobljena za neovisnu procjenu tržišne vrijednosti instrumenata kreditne zaštite prilikom odobrenja kreditnog plasmana, kao i monitoring vrijednosti kolaterala u periodu važenja kreditnog plasmana (interna procjena tržišne vrijednosti se vrši u intervalima propisanim internim aktima). Takođe Banka prati prodaju instrumenata zaštite u postupku naplate non-performing kredita, te primjenjuje iskustva iz naplate iz instrumenata kreditne zaštite u proces upravljanja kolateralima kroz backtesting diskontnih stopa koje se primjenjuju za pojedine tipove kreditne zaštite/kolaterala.

Politikom i Procedurom za upravljanje kolateralima i Politikom i Priručnikom za upravljanje kolateralima su definisane osnovni standardi upravljanja portfoliom instrumenata kreditne zaštite, kao i osnovna načela prihvatljivosti instrumenata kreditne zaštite u procesu mitigacije kreditnog rizika.

Banka se rukovodi sljedećim ključnim standardima i načelima prihvatljivosti instrumenata obezbjeđenja u tehnikama mitigacije kreditnog rizika:

- ✓ Kreditna zaštita treba biti provodiva u svim područjima sudske nadležnosti;
- ✓ Kontinuirano upravljanje rizicima povezanim sa aranžmanom kreditne zaštite;
- ✓ Pravna sigurnost obezbjeđuje da Banka ima pravo da u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza unovči ili zadrži imovinu koja predstavlja kreditnu zaštitu;
- ✓ Stepen korelacije između vrijednosti imovine koja predstavlja materijalnu kreditnu zaštitu i kreditne sposobnosti dužnika ne smije biti previsok;
- ✓ Utvrđeni stepen likvidnosti imovine (procjena likvidnosti je sastavni dio evaluacije i reevaluacije kolaterala);
- ✓ Redovna evaluacija vrijednosti kolaterala;
- ✓ Adekvatno osiguranje nekretnina i pokretne imovine pod hipotekom Banke.

Osnovni uslovi za priznavanje kreditne zaštite po vrstama kolaterala su definisani internim aktima.

Važeće kreditne politike propisuju minimalni stepen pokrivenosti plasmana kreditnom zaštitom (po internom rejtingu, industriji itd). Važeća zakonska regulativa u BiH propisuje obavezne standarde kreditne zaštite ovisno od omjera izloženosti i visine kapitala Banke, kao i minimalne standarde koje kreditna zaštita mora ispunjavati da bi bila prihvatljiva. Vrijednost instrumenata kreditne zaštite dobivena internom procjenom se koristi u procesu odobrenja kreditnog plasmana, obračuna RWA, rezervisanja.

Retail Risk u saradnji sa uposlenicima Retail Prodaje, svake godine na osnovu podataka dobivenih mjesečnim monitoringom kvalitete portfolia definiše nove nivoe eksponiranosti za segmente (bilo da se radi o PI ili Micro portfoliu).

Retail portfolio management na mjesečnom nivou prati kvalitetu retail portfolia uz fokus na kretanje kategorija kašnjenja i novom defaultu. Izvještaj o kašnjenju je sastavni dio Mjesečnog paketa izvještaja koji se dostavljaju UB do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

Ukoliko je strategija restrukturiranja obaveza klijenata sa ciljem oporavka klijenta i naplate potraživanja Banke proces može započeti odmah nakon poduzetih akcija od strane odgovornih osoba.

Prilikom prepoznavanja i daljeg tretmana restrukturiranih izloženosti, odgovorna osoba je dužna da se rukovodi vazećim dokumentima koji regulišu ovu materiju, kao sto su:

- ✓ Vazeća odluka o Minimalnim standardima za upravljenje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka Agencije za Bankarstvo F BiH;
- ✓ Vazeće uputstvo o izmjenjenom načinu formiranja i evidentiranja rezervi za kreditne gubitke Agencije za Bankarstvo F BiH;
- ✓ Ostala relevantna dokumentacija i propisi od strane lokalnog zakonodavca;

Kada je riječ o praćenju eskponiranosti u statusu izmirenja obaveza, Retail Portfolio menadžement na kvartanoj osnovi, sastavlja „Ostvarenje plana nekvalitetne aktive, koji se po usvajanju od strane Uprave Banke, dostavlja Federalnoj Bankarskoj Agenciji do kraja mjeseca za prethodni kvartal.

e) o adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju;

Funkcije upravljanja rizicima predstavljaju sastavni i neodvojivi dio sveukupnog upravljanja poslovnim aktivnostima Banke. U procesu upravljanja rizicima, funkcije upravljanja rizicima, pored zakonskih i podzakonskih propisa, posebno uzimaju u obzir prirodu, obim i složenost poslovnih aktivnosti Banke. Na svim nivoima upravljanja obezbijeđeno je prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring materijalnih rizika, kao i procjenjivanje poslovnih aktivnosti kroz povrat na kapital prilagođen rizicima.

Adekvatnost sistema upravljanja rizicima Banke razmatra sljedeće aspekte:

- ✓ Uključenost najviših hijerarhijskih nivoa u upravljanje rizicima - Odgovornost i stvarno uključivanje najviših hijerarhijskih nivoa Banke u upravljanje utvrđenim značajnim rizicima putem redovnih i ad-hoc izvještaja o rizicima.
- ✓ Aktivnosti internih kontrolnih funkcija - obim i kvalitet aktivnosti internih kontrolnih funkcija (Funkcije upravljanja rizicima, Funkcije usklađenosti poslovanja i Funkcija interne revizije) na području upravljanja rizicima i usklađenosti poslovanja.
- ✓ Kvalitet izvještavanja - kvalitet internog izvještavanja o rizicima relevantnih organizacionih i hijerarhijskih nivoa, Izvještavanje kontrolnih funkcija i Informatička podrška za navedeno.

Na sjednicama Nadzornog odbora, sjednicama Odbora Nadzornog odbora (Odbor za reviziju, Odbor za rizike, Odbor za naknade i Odbor za imenovanja) i sjednicama Uprave Banke se aktivno raspravlja o izvještajima kojima se prikazuje detaljan pregled portfelja na određeni izvještajni datum, nivo

realizacije utvrđenih ciljeva, izloženost rizicima, kao i planirane aktivnosti koje Banka treba poduzeti u cilju ostvarenja prethodno pomenutih stavova.

Nadzorni odbor Banke, u kontekstu sistema upravljanja rizicima, donosi odluke najvišeg nivoa, vrši nadzor rizika i upravljanja kapitalom, obezbjeđuje definisanje i provedbu poslovnih planova i poslovnih strategija, kao i strategija rizika, osigurava provedbu načela za upravljanje rizicima u redovnim poslovnim aktivnostima, vrši monitoring i upravljanje rizicima kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju u cilju ostvarenja zacrtanih poslovnih planova, te osigurava uspostavu kontrolnih funkcija i usklađenost poslovanja sa regulatornim propisima. Uprava Banke, u kontekstu sistema upravljanja rizicima, ima odgovornost u dijelu postupanja po regulatornom okviru, osiguravanja adekvatnog provođenja usvojenih strategija i pravilnika u redovnom poslovanju banke, procjenjivanju internog kapitala banke, te uspostavljanju kontrolnih funkcija i sistema internih kontrola u poslovnim aktivnostima.

Aktivnosti prethodno navedenih funkcija se ogledaju kroz:

- ✓ Uspostavljanje i primjenu sistema internog upravljanja (jasno odvojene poslovne funkcije preuzimanja rizika od funkcija upravljanja i kontrole rizika, definisano u Organizaciji i Sistematizaciji Banke);
- ✓ Utvrđivanje prijedloga poslovne politike i strategije Banke, politika, procedura i ostalih internih akata za preuzimanje i upravljanje rizicima;
- ✓ Definisanje ciljeva, redovni monitoring i kontrolu ispunjenja istih.

Relevantni organi upravljanja pravovremeno djeluju u području upravljanja rizicima, u skladu sa prezentiranim podacima iz izvještaja daju svoje preporuke i donose odluke, te su aktivni učesnici u sistemu upravljanja rizicima čime se osigurava održavanje prihvatljivog profila rizika Banke. Shodno navedenom, cjelokupni rizični profil Banke, kao i buduća kretanja u makroekonomskom okruženju i njihov uticaj na značajnost rizika se uzimaju u obzir prilikom definisanja i usvajanja godišnjeg budžeta, strateškog i poslovnog plana, te plana kapitala Banke.

Povezanost i usklađenost procesa strateškog i finansijskog planiranja sa procesom upravljanja rizicima se ogleda kroz strategiju rizika Banke, odnosno proces određivanja ciljeva upravljanja rizicima zasnovanih na srednjoročnim poslovnim planovima i uspostavljanja adekvatnog okruženja za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima. Predmetna veza se izražava kroz definisani Okvir sklonosti za preuzimanje rizika u kojem sklonost ka rizicima i specifični ciljevi rizika proizilaze iz srednjoročnih poslovnih ciljeva i time oblikuju buduće poslovne odluke vezane uz rizik.

Shodno navedenom, Banka ocjenjuje da je sistem upravljanja rizicima u Banci adekvatan i zadovoljavajući.

f) sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti na osnovu kojih se može ocijeniti upravljanje rizicima banke kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima;

Strategija i Politika preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju Banke predstavlja instrument najviše razine za upravljanje i čini osnovni okvir za kontrolu, praćenje i ograničavanje rizika svojstvenih bankarskom poslovanju i osigurava adekvatnost internog kapitala i adekvatnost likvidnosti (ICAAP i ILAAP) u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima Bosne i Hercegovine i Austrije.

Na osnovu definisanog Poslovnog modela i Poslovne strategije, priprema se Strategija rizika, kojom su uspostavljeni obavezujući standardi i procedure preuzimanja i upravljanja rizicima i kontroling u Banci, kao i povezanost između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti određivanjem ciljeva upravljanja rizicima zasnovanih na srednjoročnim poslovnim ciljevima i uspostavljeno okruženje za donošenje poslovnih odluka povezanih sa rizicima.

Strategijom upravljanja rizicima i njenim usklađivanjem sa poslovnom strategijom se uspostavlja povezanost odnosno međuovisnost između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti tj. poslovne

orijentacije i orijentacije prema rizicima. Ova veza se izražava kroz Okvir sklonosti za preuzimanje rizika.

Strategija upravljanja rizicima je interni dokument koji predstavlja osnovu za:

- a) prepoznavanje, mjerenje, ublažavanje, ograničavanje, kontrolisanje i monitoring rizika svojstvenih bankarskom poslovanju;
- b) obezbjeđenje adekvatnosti kapitala;
- c) obezbjeđenje adekvatnosti likvidnosti.

Strategijom se predstavlja srednjoročni plan upravljanja rizicima i kapitalom s ciljem postizanja odgovarajućeg kvaliteta upravljanja rizicima.

Upravljanje rizicima u Banci ogleda se u redovnom mjesečnom monitoringu ključnih pokazatelja rizika.

Toleracija prema rizicima je uključena u sistem upravljanja rizika kroz koncept definiranja okvira za sklonost prema rizicima koji ima za cilj: a) definiranje kapaciteta odnosno sposobnosti banke za preuzimanje rizika, b.) definiranje tolerancije prema rizicima koja je uskladjena sa sposobnošću i c.) definiranje apetita za rizike koji je usklađen sa tolerancijom i sposobnošću za preuzimanje rizika.

Okvir sklonosti za preuzimanje rizika (RAF -risk appetite framework) je usko povezan sa Internim procesom procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i Internim procesom procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) jer je glavni cilj RAF-a usklađivanje strateških i poslovnih ciljeva sa neophodnošću ispunjavanja minimalnih regulatornih kapitalnih zahtjeva i zahtjeva za likvidnost kako u očekivanim uvjetima tako i u uvjetima realizacije neželjenih scenarija, i značajnih pojedinačnih rizičnih događaja.

Dakle, definirani Okvir za uspostavljanje sklonosti ka rizicima ima za cilj da obezbjedi menadžmentu, zajedno sa formulisanjem i odobravanjem top-down prikaza o sklonosti ka rizicima („risk appetite statement“), alat za postavljanje i ograničavanje nivoa ukupnog rizika koji je banka spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva.

Ključne odrednice okvira sklonosti za preuzimanje rizika konceptualno prate odrednice RBI Grupe: tolerancija prema rizicima je manja od kapaciteta za preuzimanje rizicima, a apetit tj sklonost je manji od tolerancije i krovno od kapaciteta.

Ključni pokazatelji poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihove vrijednosti su objavljeni uz godišnje finansijske izvještaje banke

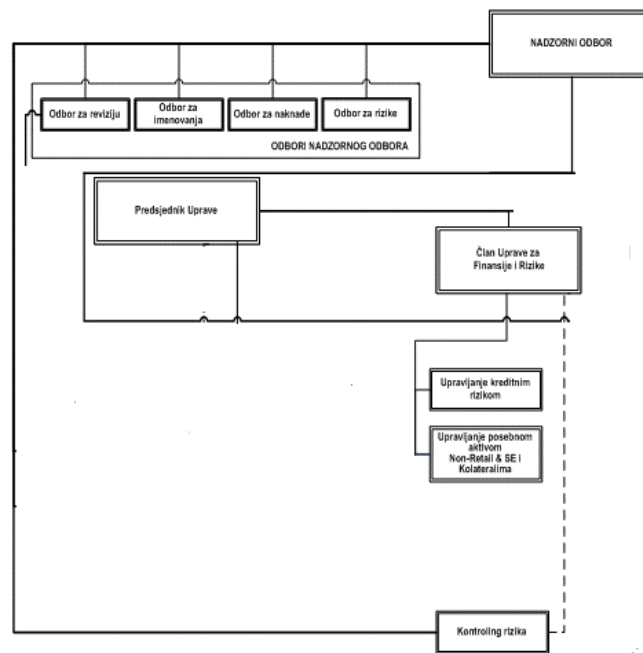
g) opis načina na koji se osigurava informisanje organa upravljanja banke o rizicima.

Informisanje organa upravljanja banke o rizicima definisano je Statutom Raiffeisen Bank dd BiH i odvija se prvenstveno na način da sve ciljeve upravljanja rizicima i kapitalom u pravilu odobravaju Uprava i Nadzorni odbor Banke. Uprava Banke je odgovorna pored ostalih ključnih odgovornosti za provođenje usvojenih strategija, politika, pravila i procedura u svakodnevnom poslovanju banke, naročito pravila u upravljanju rizicima, procjeni internog kapitala banke, uspostavi kontrolnih funkcija i sistema internih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama banke.

Nadzorni odbor Banke, pored ostalih ključnih odgovornosti utvrđuje strategiju i politike preuzimanja rizika i upravljanje rizicima u poslovanju, program za održavanje adekvatnosti regulatornog kapitala i provođenje postupaka internog procesa procjene adekvatnosti kapitala banke prema njenom profilu rizika i osigurava uslove za njihovo provođenje

Svoja ovlaštenja može delegirati, ali zadržava krajnju odgovornost za prethodno navedeno.

Uprava Banke je odgovorna za provođenje strategije upravljanja rizicima i provođenje politike upravljanja rizicima uz pomoć funkcije za upravljanje rizicima. Dijagram linija izvještavanja organa upravljanja banke o rizicima prikazan je na sljedećoj slici:

Slika 3. Linije izvještavanja prema organima upravljanja o rizicima Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina 31.12.2019. godine;

Informisanje Uprave Banke se odvija i kroz odbore upravljanja rizicima, koji čine predstavnici različitih funkcija u Banci uključenih u upravljanje rizicima, a njihov zadatak je redovno donošenje odluka o pitanjima povezanim sa rizicima. Odbori upravljanja rizicima u nadležnosti Uprave banke su: Kreditni odbor, Odbor za problematične kredite, Komitet za upravljanje aktivom i obavezama (ALCO), Odbor za upravljanje prevarama, Odbor za upravljanje operativnim rizicima i kontrolama (ORMCC) i Odbor za eksternalizaciju. U poslovnica pojedinačnih odbora Banke detaljno su pojašnjene kompetencije i druga organizaciona pitanja.

U skladu sa članovima 57. i 61. Zakona o Bankama, Banka je formirala Odbor Nadzornog Odbora, Odbor za Rizike čija je dužnost da pruža stručnu pomoć i savjetuje Nadzorni odbor i Upravu Banke o ukupnom trenutnom i budućem riziku i strategiji preuzimanja rizika, u nadziranju odnosno provođenju te strategije od strane višeg rukovodstva Banke, pri čemu Nadzorni odbor i Uprava Banke, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima zadržavaju sveukupnu odgovornost za rizike, odnosno za cjelokupno upravljanje rizicima i nadziranje Banke. Odbor za rizike preispituje usklađenost cijena proizvoda i usluga Banke koje nudi klijentima sa poslovnim modelom poslovanja i Strategijom preuzimanja rizika, a u slučajevima da utvrdi da cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, Odbor predlaže plan za poboljšanje. Da bi pomogao u uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada, Odbor, ne dovodeći u pitanje zadatke Odbora za naknade, ispituje da li podsticaji predviđeni politikom naknada uzimaju u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnost te vremenski raspored zarada, a kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke.

Svaki od organa upravljanja kao i Odbora Nadzornog odbora i Uprave Banke ima predefinisani minimalni sadržaj podataka u materijalima koji su obavezni na sjednicama istih i redovno se pripremaju.

1.4 Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na regulatorni kapital, kapitalne zahtjeve, adekvatnost regulatornog kapitala, zaštitne slojeve kapitala i finansijsku polugu.

Podaci, odnosno informacije koji se odnose na kapital su:

a) iznos kapitala, redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke sa pregledom pojedinačnih elemenata kapitala uključujući i regulatorna usklađenja;

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	478.571
1.1	OSNOVNI KAPITAL	478.049
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	478.049
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju ako redovni osnovni kapital	251.640
1.1.1.1.1	Plaćeni instrumenti kapitala	247.167
1.1.1.1.2	Premija na dionice	4.473
1.1.1.2	Zadržana dobit	252.459
1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	314
1.1.1.4	Ostale rezerve	1.230
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-12.594
1.1.1.6	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-105
1.1.1.7	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-14.895
1.1.2	DOPUNSKI KAPITAL	522
1.1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	61.804
1.1.2.2	Opšti ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	30.630
1.1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-91.912

b) opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala;

PRILOG 1.			
Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala			
Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala		Instrumenti redovnog osnovnog kapitala	Dopunski kapital
1.	Emitent	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija sa % učešća od 99,99% te ostali dioničari sa % učešća od 0.01%	Raiffeisen Bank International AG
1.1.	Jedinstvena oznaka	BARFSNR00003 ISIN	AT0000606306 Bloomberg oznaka
Tretman u skladu sa propisima			
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	Pojedinačnoj i konsolidovanoj	Pojedinačnoj i konsolidovanoj
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice	Subordinisani dug izdat u vidu

			finansijskog instrumenta
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	247.167 KM	61.804 KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	250,00 KM	NP
5.1.	Emisiona cijena	NP	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital	Obaveza - amortizovana vrijednost
7.	Datum izdavanja instrumenta	Prvo izdavanja instrumenta: 07.11.1992. godine; dodatna naknadna izdanja nakon navedenog datuma	Inicijani Ugovor 27.09.2013. godine Anex Ugovora 15.12.2015. godine
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez dospjeća	Sa dospjećem
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez dospjeća	30.03.2038. godine
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadležnog tijela	NE	NE
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP	NP
	<i>Kuponi/dividende</i>		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi	Fiksni pa promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP	Marža iznosi 7,325 % p.a. Kamatna stopa je tromjesečni EURIBOR uvećan za iznos marže
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP	NP
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	NE	NE
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni	Nekumulativni

16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilni	Nekonvertibilni
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP	NP
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	NP	NP
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP	NP
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	NE	NE
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	NP	NP
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	NP	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	NP	NP
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja	NP	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Isplaćuje se nakon podmirenja svih drugih obaveza prema povjericima	Isplaćuje se nakon podmirenja svih drugih obaveza prema nepodređenim povjericima
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	NE	NE
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP	NP

c) opis usklađenja obračuna regulatornog kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Odluka o izračunavanju kapitala Banke sadrži inovirani koncept regulatornog kapitala u odnosu na postojeći regulatorni okvir i faktičko stanje u bankarskom sistemu u BiH. Dodatno, ovom odlukom se bliže utvrđuju minimalni standardi kapitala i minimalni standardi za kreiranje i provođenje programa za upravljanje kapitalom koji je Banka dužna da osigura, kontinuirano održava i provodi, kao i dodatne mjere zaštite kapitala.

Postupajući u skladu sa Odlukom i propisanim zahtjevima Banka mora u svakom trenutku ispunjavati propisane kapitalne zahtjeve za redovni osnovni kapital, osnovni kapital te za regulatorni kapital. Odluka o izračunavanju kapitala propisuje niz zahtjeva, kao što su:

- a) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%;
- b) stopu osnovnog kapitala od 9%;
- c) stopu regulatornog kapitala od 12%.

U podzakonskom aktu, član 39. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je zahtjev za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala na način da zaštitni sloj za očuvanje kapitala banka

mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6% nastavno na član 37. Odluke.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka sačinjava izvještajni Obrazac KA 3 - Stope kapitala i nivoi kapitala i Obrazac FP - Izračun stope finansijske poluge (C 47.00), te iste dostavlja regulatoru kvartalno do narednog mjeseca po isteku kvartala. Pored navedenog, Banka na mjesečnoj osnovi vrši praćenje i usklađivanje svog poslovanja sa ciljem održavanja koeficijenata u propisanim ograničenjima.

Banka u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala prepoznaje regulatorna usklađenja na izvještajni datum u vidu nematerijalne imovine, odgođenih poreznih sredstava, direktnih ili indirektnih ulaganja Banke u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekta finansijskog sektora odnosno značajnih ulaganja.

Banka je na izvještajni datum 31.12.2019. godine raspolagala sa sljedećim regulatornim usklađenjima:

- ✓ Ostala nematerijalne imovine u ukupnom iznosu od 12.594 hiljada KM, od kojih se najveći dio odnosi na prava na inovacije, patente i licence te kupljeni softver;
- ✓ Odgođenih poreznih sredstava 105 hiljada KM, te,
- ✓ Direktnih ili indirektnih ulaganja Banke u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekta finansijskog sektora odnosno značajnih ulaganja u iznosu od 14.895 hiljada KM. Značajna ulaganja Banke u finansijski iznose 15.199 hiljada KM, od čega se najvećim dijelom ista odnose na značajno ulaganje u Raiffesein Leasing doo Sarajevo u iznosu od 10.051 hiljada KM. Ova ulaganja Banke su umanjena za iznos rezervisanja u iznosu od 304 ths KM.

Podaci, odnosno informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala su:

a) iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup), uključujući i rizik namirenja za svaku klasu izloženosti;

b) iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike (standardizovni pristup);

c) iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup);

Banka pri izračunu adekvatnosti kapitala i izloženosti riziku koristi standardizovani pristup u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke.

Adekvatnost kapitala		
Br.	Stavke	Iznos
1.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	2.784
2.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	3.268
3.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema subjektima javnog sektora	802
4.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0
5.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0
6.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema institucijama	21.484
7.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema privrednim društvima	76.682
8.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema stanovništvu	137.463
9.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti osigurane nekretninama	31.026
10.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti u statusom neizmirenja obaveza	3.281
11.	Kapitalni zahtjevi za visokorizične stavke	0
12.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0
13.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0

14.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti u obliku udjela ili dionice u investicionim fondovima	0
15.	Kapitalni zahtjevi za izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	26
16.	Kapitalni zahtjevi za ostale izloženosti	17.226
17.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	734
17.1.	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	734
18.	Kapitalni zahtjevi i za operativni rizik	32.229
19.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,70
20.	Stopa osnovnog kapitala	16,70
21.	Stopa regulatornog kapitala	16,72

d) dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja;

Banka nije imala knjigu trgovanja na izvještajni datum 31.12.2019. godine.

e) stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala)

Banka je u tabeli adekvatnost kapitala prikazala tražene stope.

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:

a) definicije pojmova izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, i izloženosti u kašnjenju (past due), za računovodstvene potrebe;

Plasmani u statusu neizmirenja obaveza (dužnici su došli u značajne financijske probleme ili se očekuje kašnjenje u izmirivanju obaveza) zahtijevaju poseban tretman te su isti u nadležnosti odjela za Upravljanje posebnom aktivom Non- Retail & Sei kolaterali. Poslovanje s ranije navedenom grupom klijenata kao i naplata dospjelih dugovanja ima značajnu ulogu u samom obračunu ispravke vrijednosti. Pravovremen transfer klijenata u nadležnost jedinice Upravljanje posebnom aktivom Non Retail & SE i kolaterali odnosno rano uključivanje Banka je obezbijedila kroz funkciju jedinice Credit Risk Management - Corporate, SE, FI & LRG.

Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ Vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlasitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala izuzimajući transakcije kod kojih je primarni izvor otplate prodaja finansirane robe ili prodaja finansirane imovine;
- ✓ Kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Banci više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti je EUR 500,00 i 1% od ukupno ugovorenih kreditnih plasmana u zavisnosti šta je veće. Prag materijalnosti računa se uzimajući u obzir dospjeli, neplaćeni dug dužnika prema Banci u odnosu na ukupne bilansne obaveza dužnika.

Sa 30.11.2019. godine Retail portfolio menadžment je primjenio pravila nove defaultne definicije, što je podrazumjenvalo novu definiciju i nivoe statusa neizmirenja obaveza, te definisana pravila za oporavak odnosno povratak klijenta u performing status, što je decidno definisano u Uputstvu za tretman default-a.

Status neizmirenja obaveza je definisan kao događaj gdje dužnik:

- ✓ vrlo vjerovatno neće izmiriti kreditne obaveze prema Banci iz vlasitog novčanog toka (unlikely to pay), a ne novčanog toka od prodaje kolaterala;
- ✓ kasni sa izmirenjem kreditnih obaveza prema Banci više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti (90+).

Prag materijalnosti je EUR 100,00 i 1% od ukupno ugovorenih kreditnih plasmana za pravna lica. Prag materijalnosti računa se uzimajući u obzir dospjeli, neplaćeni dug dužnika prema Banci u odnosu na ukupno ugovorene, nedospjele kreditne plasmane. Dodjela default statusa je na nivou klijenta.

Prag materijalnosti za fizička lica je EUR 100,00 i 1% od plasmana, pri čemu je važno naglasiti da status neizmirenja jedne partije znači status neizmirenja obaveza za partije sličnih karakteristika, a u konačnici i status neizmirenja obaveza na nivou klijenta u slučaju da eskponiranost partija u statusu neizmirenja obaveza čini 20% ili više eksponiranosti klijenta. Dodjela default statusa je na nivou partije/proizvoda uz primjenu 20% pulling cross default-a.

b) opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke;

Banka je u obavezi primjenjivati metodologiju rezervisanja za kreditne gubitke prema Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka od 01.01.2018. godine primjenjuje Međunarodni standard finansijskog izvještavanja – MSFI 9 koji propisuje novi model očekivanih kreditnih gubitaka za prepoznavanje i mjerenje rezervisanja a ima za cilj ubrzati prepoznavanje gubitaka uz zahtjev rezervisanja za pokrivanje i već nastalih gubitaka i gubitaka koji se očekuju u budućnosti.

Metode i procesi obračuna rezervisanja definisani su za sve segmente poslovanja Banke na koje se odnosi kreditni rizik i vrši se na imovinu podložnu kreditnom riziku koja je klasifikovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod. U ostalim slučajevima imovina se iskazuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. MSFI 9 obračun rezervisanja primjenjuje se i na sve vanbilansne finansijske instrumente koji su klasifikovani po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod.

MSFI 9 prepoznaje tri nivoa ispravki vrijednosti zavisno od procjene obima kreditnog umanjenja od prvobitnog priznavanja finansijskog instrumenta. Kada kreditni rizik za finansijski instrument nije značajno povećan od prvobitnog priznavanja, Banka mjeri izdvajanja za gubitke za taj finansijski instrument u iznosu koji je jednak 12-mjesečnom očekivanom kreditnom gubitku. Navedeni instrumenti pripadaju nivou 1. Kada je kreditni rizik za finansijski instrument značajno povećan od prvobitnog priznavanja, Banka mjeri izdvajanja za gubitke za taj finansijski instrument u iznosu koji je jednak cjeloživotnom očekivanom kreditnom gubitku. Ova aktiva spada u nivo 2, sve dok nije u statusu neizmirenja obaveza, čime prelazi u nivo kreditnog rizika 3. Pored navedenih nivoa, definisana je i imovina koja je kupljena ili nastala finansijska imovina sa kreditnim gubitkom i obilježava se kao POCI imovina.

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza za Non-Retail klijente (Corporate i SE), koji su evidentirani kroz bilans uspjeha se obračunavaju u Nivo kreditnog rizika 3 po IFRS 9 metodologiji. Specifičnost ovih ispravki se ogleda kroz samu metodologiju, gdje standard omogućava primjenu više scenarija očekivanja na konkretnom slučaju, iz kojih se uzima prosjek vjerovatnoće ostvarenja za konacni obračun. U scenarijima se mogu koristiti vrijednosti kolaterala, novčani tokovi koje generiše pravno lice ili drugi dokumentovani izvori novčanih tokova. Konkretno Raiffeisen banka koristi (minimalno) 2 scenarija, čija vjerovatnoća može biti 90% i 10%. Za određene parametre kalkulacije, radi se godišnji back testing podataka, te eventualno korigovanje istih, a sve u svrhu korektnijeg obračuna ispravki vrijednosti ove kategorije potraživanja. Obračun i knjiženje se vrši na mjesečnom nivou, uz prethodno odobrenje od strane Kreditnog odbora za problematične plasmane.

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza za Retail klijente, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha se obračunavaju u Nivo kreditnog rizika 3 po IFRS 9 metodologiji. Prilikom obračuna rezervisanja za Retail Segment RBBH ne uzima u obzir vrijednost kolaterala, već se računa najbolja estimacija očekivanog kreditnog gubitka. Obračun i knjiženje rezervisanja se vrši na mjesečnom, uz prethodnu kontrolu i odobrenje nadležnog člana Uprave.

Ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja vanbilansnih stavki je sastavni dio mjesečnog procesa klasifikacije i obračuna rezrvisanja, pri čemu se razgraničava dio rezrvisanja koji se odnosi na bilansnu eksponiranost od rezrvisanja koja se odnose na vanbilansnu izloženost.

b) *ukupan iznos izloženosti banke nakon računovodstvenih umanjjenja izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda po kategorijama izloženosti;*

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1	Centralne vlade i centralne banke	1,017,262	955,661
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	57,686	68,869
3	Subjekti javnog sektora	8,267	12,137
4	Multilateralne razvojne banke	7,979	2,149
5	Međunarodne organizacije	0	0
6	Institucije	617,185	584,800
7	Privredna društva	1,055,052	1,085,965
8	Stanovništvo	1,793,713	1,769,124
9	Osigurane nekretninama	429,245	416,109
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	26,564	16,397
11	Visokorizične stavke	0	0
12	Pokrivene obveznice	0	0
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0
15	Vlasnička ulaganja	218	292
16	Ostale izloženosti	588,792	563,098
17	Ukupno	5,601,960	5,474,602

c) *geografsku podjelu izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi;*

Br.	Vrsta izloženosti	BOSNA I HERCEGOVINA	NJEMACKA	AUSTRIJA	BELGIJA	NORVESKA	FRANCUSKA	MAKEDONIJA	POLJSKA	OSTALO EU	SAD	Ostalo	Ukupno
1	Centralne vlade i centralne banke	919,889	0	15,410	3,452	0	33,967	18,897	18,682	6,964	0	0	1,017,262
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	57,686	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57,686
3	Subjekti javnog sektora	7,955	312	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,267
4	Multilateralne razvojne banke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	7,945	7,979
5	Međunarodne organizacije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Institucije	43,554	184,979	164,194	126,855	59,789	240	0	0	8,626	22,582	6,365	617,185
7	Privredna društva	1,051,725	0	2,433	0	0	0	0	0	130	22	741	1,055,052
8	Stanovništvo	1,791,976	300	57	1	0	22	215	12	460	13	657	1,793,713
9	Osigurane nekretninama	428,313	184	115	0	0	0	0	83	139	0	411	429,245
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obveza	26,555	0	0	0	0	0	3	0	6	0	0	26,564
11	Visokorizične stavke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Pokrivene obveznice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Vlasnička ulaganja	32	0	0	186	0	0	0	0	0	0	0	218
16	Ostale izloženosti	583,733	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,059	588,792
17	Ukupno	4,911,417	185,775	182,210	130,493	59,789	34,230	19,115	18,777	16,325	22,651	21,178	5,601,970

d) podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti, prema kategorijama izloženosti, posebno izloženosti prema SME, uz detaljniju razradu prema potrebi;

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijedost izloženosti)																								
Br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdjevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom u djelatnosti sanacije životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanje hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	Stanovništvo	Ostalo	Ukupno		
1	Centralne vlade i centralne banke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	919,540	0	0	0	97,722	0	0	0	0	0	0	1,017,262		
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57,686	0	0	0	0	0	0	57,686		
3	Subjekti javnog sektora	0	0	0	2,468	0	1	0	0	1	531	0	284	0	1,634	11	3,247	61	22	5	0	1	8,267	
4	Multilateralne razvojne banke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,979	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,979		
5	Međunarodne organizacije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
6	Institucije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	617,155	0	0	29	0	0	0	0	0	0	0	617,185		
7	Privredna društva	3,853	3,463	235,309	3,307	9,580	86,053	587,620	52,993	14,839	31,806	5,345	8,141	9,126	2,531	0	324	228	186	333	0	13	1,055,052	
	Od kojih MSP	1,629	291	46,525	0	1,207	8,731	84,164	17,660	753	5,868	0	6,280	2,696	416	0	205	139	309	0	0	0	176,872	
8	Stanovništvo	5,138	1,163	50,776	9,985	1,814	27,991	117,720	45,435	3,548	5,629	775	709	14,164	3,680	16	511	1,538	275	2,592	5	1,500,225	21	1,793,713
	Od kojih MSP	5,138	1,163	50,776	9,985	1,814	27,991	117,720	45,435	3,548	5,629	775	709	14,164	3,680	16	511	1,538	275	2,592	5	0	21	293,487
9	Osigurane nekretninama	1,474	51	61,947	1,039	1,218	22,508	186,446	11,616	1,831	1,441	0	5,119	6,178	712	0	41	1,002	0	14	0	126,608	0	429,245
	Od kojih MSP	1,151	51	15,998	0	36	4,554	35,069	7,195	1,831	1,413	0	1,537	4,792	712	0	41	1,002	0	14	0	0	0	75,396
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obveza	74	1	2,534	0	0	95	2,952	117	64	138	0	0	30	19	0	12	1	0	0	0	20,525	0	26,563
	Od kojih MSP	74	1	515	0	0	95	1,055	117	64	138	0	0	30	19	0	12	1	0	0	0	0	0	2,123
11	Visokorizične stavke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Pokrivene obveznice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Vlasnička ulaganja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	0	186	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	218
16	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	61,991	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	526,800	588,792
17	Ukupno	10,539	4,679	350,565	16,800	12,612	136,649	956,730	110,161	20,283	39,014	1,551,356	13,969	29,969	6,973	157,058	898	6,017	522	2,961	10	1,647,358	526,836	5,601,959

e) prema preostalom roku dospjeća svih izloženosti, po kategorijama izloženosti, a ako je primjenjivo i detaljnije;

Preostali rok dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Br.	Kategorija izloženosti	<= 1 god	>1<=5 god	>5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1	Centralne vlade i centralne banke	21,387	75,984	0	919,891	1,017,262
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	10,220	28,584	18,486	396	57,686
3	Subjekti javnog sektora	5,133	675	1,711	748	8,267
4	Multilateralne razvojne banke	0	7,738	241	0	7,979
5	Međunarodne organizacije	0	0	0	0	0
6	Institucije	466,177	18,059	226	132,723	617,185
7	Privredna društva	661,404	212,330	21,109	160,209	1,055,052
8	Stanovništvo	183,796	429,408	862,410	318,098	1,793,713
9	Osigurane nekretninama	150,303	137,733	139,188	2,021	429,245
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obveza	928	8,338	16,051	1,246	26,564
11	Visokorizične stavke	0	0	0	0	0
12	Pokrivene obveznice	0	0	0	0	0
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15	Vlasnička ulaganja	0	0	0	218	218
16	Ostale izloženosti	0	0	0	588,792	588,792
17	Ukupno	1,499,348	918,849	1,059,421	2,124,342	5,601,970

g) prema značajnoj privrednoj grani, iznos:

1) izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti i iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja, odvojeno iskazani,

2) ispravke vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke.

Izloženosti prema značajnoj grani privrede								
Br.	Grane privrede	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti odnosno umanjenje vrijednosti (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu izmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	3,209	2,792	2,735	2,398	10,766	71	3,274
2	Vađenje ruda i kamena	7	5	5	5	5,046	26	372
3	Prerađivačka industrija	18,984	16,278	12,011	10,698	359,891	2,758	25,758
4	Proizvodnja i snadbjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	2	0	17,259	129	456
5	Snadbjevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom u djelatnosti sanacije životne sredine	428	380	469	361	12,976	99	778
6	Građevinarstvo	6,164	5,901	5,586	5,279	142,139	1,476	11,388
7	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	50,106	44,349	33,554	30,774	980,408	5,626	70,934
8	Saobraćaj i skladištenje	2,250	2,122	1,748	1,344	113,393	585	5,234
9	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanje hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	975	893	302	258	20,684	122	1,344
10	Informacije i komunikacije	1,060	881	499	423	39,819	230	1,600
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	347	347	2	0	1,554,219	138	3,125
12	Poslovanje nekretninama	5,141	5,136	5,046	5,023	14,394	108	5,560
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	318	279	438	163	30,761	153	963
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	750	730	727	666	7,169	32	922
15	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0	39	0	161,560	2,394	4,196
16	Obrazovanje	31	19	10	0	904	3	21
17	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2	0	2	0	6,337	48	312
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	535	3	13
19	Ostale uslužne djelatnosti	13	13	20	11	3,053	14	104
20	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0
21	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	10	0	0
22	Stanovništvo	115,300	86,902	74,387	59,658	1,685,240	24,051	129,159
23	Ostalo	15	15	2	2	527,008	0	187
24	Ukupno	205,100	167,042	137,584	117,062	5,693,569	38,065	265,699

h) prikaz promjena ispravki vrijednosti za kreditne rizike i rezervisanja po gubitcima za vanbilansne stavke tokom izvještajnog perioda koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje,

Pregled ispravki vrijednosti za kreditne rizike i rezervisanja po gubitcima za vanbilansne stavke							
	Kredit i potraživanja dati bankama	Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanoj vrijednosti	Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	Finansijska imovina po amortizovanoj trošku	Ostala imovina i potraživanja	Rezervisanja za obaveze i troškove	UKUPNO
Stanje na početku perioda 01.01.2019.godine.	1	184.697	30	540	3.995	4.340	193.603
Neto promjene kroz bilans uspjeha	82	26.620	24	-	-	-	26.726
Kursne razlike	1	-	-	-	-	-	1
Otpisi i ostale promjene	-	(18.300)	-	-	(1.269)	-	(19.569)
Povećanje umanjena vrijednosti	-	-	-	-	2.189	2.283	4.472
Otpuštanje rezervisanja	-	-	-	(124)	-	-	(124)
Stanje na kraju perioda 31.12.2019.godine	84	193.017	54	416	4.915	6.623	205.109

i) odvojeno iskazati specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza koji su evidentirani kroz bilans uspjeha

Br.	Opis	31.12.2019.		
		Pravna lica	Fizicka lica	UKUPNO
1.	Bilansne stavke u default-u	86.873	117.115	203.988
1.a)	Ispravka vrijednosti bilansnih stavki	77.333	87.427	164.760
1.1.	Kredit i u default-u	83.793	113.156	196.949
1.1.a)	Ispravka vrijednosti kredita	74.488	85.178	159.666
2.	Vanbilansne stavke u default-u	893	218	1.111
2.a)	Ispravka vrijednosti vanbilansnih stavki	714	45	759
3.	UKUPNO (1+2)	87.766	117.333	205.099
3.a)	UKUPNO ISPRAVKA VRIJEDNOSTI (1.a)+2.a))	78.047	87.472	165.519

Banka provodi intenzivne aktivnosti u cilju održavanja trenda smanjenja nekvalitetne aktive u segmentima Non-Retail i Retail-a, te prevenciji nove nekvalitetne aktive u budućim periodima. U toku 2018. godine Banka je izvršila naplatu potraživanja u iznosu od 40.371 ths KM.

j) za svaku od kategorija izloženosti:

- 1) naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih;*
- 2) kategorije izloženosti za koje se upotrebljava ECAI ili ECA;*
- 3) opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitiranih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige;*
- 4) raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta;*
- 5) iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za svaki nivo kreditnog kvaliteta uključujući i izloženosti koje predstavljaju regulatorna usklađenja kapitala.*

Banka od datuma stupanja na snagu Odluke o izračunavanju kapitala banke Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17) nije mijenjala odabrane ECAI (ECAI - Vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika). Banka, kao i u prethodnom periodu, koristi procjene kreditne kvalitete sljedećih ECAI institucija:

- ✓ Standard & Poor's;
- ✓ Moody's;
- ✓ Fitch.

ECAI rejtinzi upotrebljavaju se za izloženosti prema: centralnim vladama i centralnim bankama, regionalnim vladama, javnom sektoru, privrednim društvima i institucijama. Raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta se vrši na bazi rasporeda nivoa kreditne kvalitete u odnosu na rejting koji dodjeljuje ECAI.

Prikaz kreditnih rejtinga vanskih institucija za procjenu kreditnog rizika po stepeni kreditne kvalitete je prikazan u tabeli u nastavku:

Stepen kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC + i niže	Caa1 i niže	CCC + i niže

Utvrđivanje nivoa kreditne kvalitete banka vrši na sljedeći način:

- ✓ Ako su za određenog klijenta date različite procjene nivoa kreditne kvalitete od strane odabranih ECAI-a onda se odabire ona procjena koja ima niži nivo kreditne kvalitete i nastavno se izloženosti dodjeljuje ponder rizika tog nižeg nivoa kvalitete (što je ustvari veći ponder rizika odnosno oprezniji tretman izloženosti);
- ✓ Prioritetno se analizira eksterni rating klijenta. Ukoliko isti ne postoji, tada se posmatra rating države porijekla klijenta. Za izloženosti prema klijentima, za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a, koristi se kreditna procjena koja se dodjeljuje centralnoj vladi, u kojoj klijent ima sjedište.

Iznosi Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite na dan 31.12.2019 su prikazani u tabeli u nastavku:

Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Centralne vlade i centralne banke	1,017,262	0	1,017,262	0
2	Regionalne vlade i lokalne vlasti	57,686	0	57,686	0
3	Subjekti javnog sektora	8,267	0	8,240	0
4	Multilateralne razvojne banke	7,979	0	7,979	0
5	Međunarodne organizacije	0	0	0	0
6	Institucije	617,185	0	617,185	0
7	Privredna društva	1,055,052	0	1,044,355	0
	Od kojih MSP	176,872	0	173,612	0
8	Stanovništvo	1,793,713	0	1,768,303	0
	Od kojih MSP	293,487	0	288,614	0
9	Osigurane nekretninama	429,245	0	429,245	0
	Od kojih MSP	75,396	0	75,396	0
10	Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	0	26,564	0	26,014
	Od kojih MSP	0	2,123	0	1,854
11	Visokorizične stavke	0	0	0	0
12	Pokrivene obveznice	0	0	0	0
13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
14	Udjeli ili dionice u investicionim fondovima	0	0	0	0
15	Vlasnička ulaganja	218	0	218	0
16	Ostale izloženosti	588,792	0	588,792	0
17	Ukupno	5,575,396	26,564	5,539,262	26,014

Banka je dužna da objavljuje podatke, odnosno informacije koji se odnose na protuciklični zaštitni sloj kapitala:

a) *geografsku raspodjelu izloženosti značajnih za izračunavanje protucikličnog zaštitnog sloja kapitala;*

b) *ukupan iznos protucikličnog zaštitnog sloja kapitala banke.*

Odlukom o izračunavanju kapitala banke, član 40 stav (6) Agencija za Bankarstvo FBiH je propisala sljedeće: Protuciklični zaštitni sloj kapitala kao i zaštitni sloj kapitala za sistemski rizik u slučaju potrebe će se propisati posebnim aktom.

Banka objavljuje stopu finansijske poluge izračunatu u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	17.453
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	117.325
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	82.589
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	47.080
Ostala imovina	4.748.193
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-27.594
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	4.985.046
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	478.049
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	9,59%

1.5 Likvidnosni zahtjevi

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na minimalne kvalitativne i kvantitativne zahtjeve za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banaka.

Pri izradi godišnjih potreba za likvidnošću, politika upravljanja likvidnosnim potrebama Banke je usmjerena na dva ključna rizika:

- ✓ rizik kratkoročne likvidnosti i
- ✓ rizik finansiranja.

Rizik kratkoročne likvidnosti se definiše kao potencijalni gubitak uzrokovan nepredviđenom neusklađenošću između novčanih tokova (priliva i odliva). Banka upravljanje ovim rizikom zasniva na aktivnom planiranju i praćenju trendova bilansnih pozicija, planova i realizaciji depozitnih i kreditnih aktivnosti, pri čemu je prioritetan zadatak Banke održavanje nivoa likvidnosti u optimalnim okvirima koji obezbjeđuju blagovremeno i kontinuirano izvršenje obaveza plaćanja, kako u redovnom poslovanju tako i stresnim situacijama, bez ugrožavanja svoje pozicije na finansijskom tržištu.

Prilikom predviđanja i planiranja novčanih tokova posebna pažnja se posvećuje praćenju lokalnog tržišnog okruženja prvenstveno s aspekta potreba klijenta u vidu praćenja dospjeća velikih depozita i planiranja njihovog reugovaranja. Banka u planiranje svojih likvidnosnih potreba uključuje i planiranje odliva prema vanbilansnim obavezama (akreditivima, garancijama, ugovorenim kreditnim linijama)

dok za depozite bez dospjeća procjenu potencijalnog odliva vrši na osnovu dosadašnjih zapažanja (iskustava) baziranih na godišnjim trendovima i modelima koji su interno razvijeni.

Banka, pri definisanju i održavanju adekvatnog nivoa likvidnosti posebnu pažnju posvećuje obezbjeđenju dovoljnog kapaciteta rezervi likvidnosti koje bi koristila za kratkoročnu intervenciju u situaciji likvidnog šoka.

Iznos potrebne i rezervne likvidnosti Banka formira na osnovu tekuće i projektovane pozicije i koeficijenata likvidnosti uz sagledavanje općih ciljeva utvrđenih godišnjim budžetom Banke. Tako se planira odgovarajući portfolio likvidnih sredstava koja uvijek mogu: (1) pokriti tekuće i očekivane potrebe za likvidnošću, (2) pokriti regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnim sredstvima.

Za održavanje kapaciteta rezerve likvidnosti Banka na godišnjoj razini planira i obezbjeđuje portfelj likvidnih hartija od vrijednosti oslobođenih tereta i korigovanih specifičnim smanjenjem tržišne vrijednosti kako bi se izbjeglo precjenjivanje sposobnosti obezbjeđivanja likvidnosti.

U okviru investicionog portfelja ALM funkcije planiraju se pozicije vrijednosnih papira, prema raspoloživim limitima dodjeljenim od strane Grupe i planovima ulaganja, prvenstveno vodeći računa o osnovnim principima: sigurnost, likvidnost i prinost kao i ograničenjima u pogledu kupovine (raspoloživost na ino-tržištima, valuta, rokovi, vrste papira i rejting izdavaoca) radi mogućnosti korištenja istih u svrhu pribavljanja dodatne likvidnosti (REPO poslovi).

U svrhu obezbjeđenja unutardnevne likvidnosti, Banka je uspostavila metodologiju za izračun minimalnih dnevnih potreba za likvidnim novčanim sredstvima (dMLB - daily Minimum liquidity buffer) a ispunjenje istih je obavezno u visokolikvidnim novčanim sredstvima i to: BAM sredstvima koja se drže kod CBBH preko obavezne rezerve; u stranim valutama (FCY) na avista računima kod ino-banaka i gotovinom u svim valutama u trezorima Banke. Pored dMLB Banka je u obavezi dnevno održavati minimalnu obaveznu rezervu prema važećim lokalnim propisima.

Promjena kreditnih marži Banke može značajno povećati troškove finansiranja, naročito u slučaju značajne neusklađenosti likvidnosti u dužem periodu. Rizik finansiranja se javlja u slučajevima kada se promjene troškovi finansiranja, a aktiva banke se ne financira obavezama sa sličnom strukturom dospelosti. Da bi se izbjegao ovaj rizik, finansiranje dugoročnog portfelja Banke uglavnom se vrši iz sredstava dugoročnih kreditnih linija prema adekvatnoj namjeni i uvjetima.

Stoga je integralni dio procesa budžetiranja i planiranih poslovnih aktivnosti Banke i planiranje izvora finansiranja, kako od lokalnih depozitara, tako i od eksternih kreditora. Strategijski okvir finansiranja prvenstveno se bazira na obezbjeđenju izvora finansiranja prema namjeni i rokovima kojim će se obezbijediti sredstva za budžetirane kreditne aktivnosti poslovnih funkcija uz održavanje troškovno prihvatljivog, nerizičnog nivoa likvidnosti.

Proces izrade planova finansiranja za poslovnu godinu prvenstveno je fokusiran na principu diverzifikacije rizika izvora finansiranja te uključuje sljedeće ključne aktivnosti:

- a) osiguranje stabilne depozitne osnove lokalnih klijenata, fizičkih lica;
- b) održavanje depozitne osnove velikih depozitara pravnih lica, kontinuiranim praćenjem i analizom dospjeća te praćenjem novčanih tokova ovih depozita;
- c) planiranje ugovaranja kratkoročnih linija na tržištu novca;
- d) planiranje ugovaranja dodatnih, dugoročnih kreditnih linija u okviru programa supranacionalnih finansijskih institucija (EIB, EBRB, KFW, EFSE i drugih) prihvatljivih prema namjeni i rokovima za podržavanje plasiranja novih volumena kredita klijentima Banke.

Odgovornost, strategija i politike:

Nadzorni odbor Banke na godišnjem nivou usvaja Strategijski okvir za upravljanje likvidnošću i izvorima finansiranja putem kojeg se definišu kvantitativne mjere za praćenje likvidnosti, strukture

aktive i izvora finansiranja, planovi i dinamika eksternog finansiranja kao i linije odgovornosti u praćenju i izvještavanju ovih pozicija.

Uprava Banke je odgovorna za definisanje ciljeva i donošenje taktičkih mjera putem kojih upravlja likvidnosnim rizikom. ALCO komitet, odbor na koji je Uprava Banke prenijela ovlasti za upravljanje rizikom likvidnosti, dužan je na mjesečnoj osnovi pratiti i analizirati bilansne pozicije i pozicije likvidnosti na statičkoj i dinamičkoj osnovi te donositi odgovarajuće odluke u cilju održavanja likvidnosne pozicije Banke u skladu sa lokalnom i Grupnim limitima.

Jedinica ALM, Finansiranje i Finansijska tržišta je odgovorna za strateško upravljanje kratkoročnom (unutardnevnom, mjesečnom, kvartalnom) i dugoročnom likvidnošću (pribavljanje depozita i kreditnih linija), upravljanjem i struktuiranjem rezervi likvidnosti (portfolio obveznica) te je obavezna o svim

pozicijama periodično (mjesečno ili kvartalno) izvještavati ALCO komitet, Upravu i Nadzorni odbor Banke. Upravljanje likvidnošću na operativnoj razini je dnevna odgovornost ove jedinice. Pored upravljanja likvidnom imovinom, također svakodnevno prati i analizira strukturu depozitne osnove, koncentraciju velikih depozitara, periodičnost priliva/odliva depozita po viđenju, kretanje kreditnog i depozitnog portfolia po segmentima i ročnosti, projicira kratkoročne likvidnosne tokove kao i potrebe za dugoročnim finansiranjem prema dinamici i planovima poslovnih segmenata.

Jedinica Kontrola rizika je primarno odgovorna za uspostavu limita, praćenje izloženosti i interno izvještavanje o limitima uspostavljenim u svrhu upravljanja likvidnosnim rizikom. Odgovorna je i za izradu metodologija mjerenja rizika likvidnosti u normalnim i stresnim uvjetima te sudjelovanje u utvrđivanju mjera u slučaju stresnih događaja. Kreiranje LCR izvještaja kao i izrada odgovarajućih interno uspostavljenih izvještaja s aspekta praćenja rizika za ALCO komitet je također zadatak ove jedinice.

Kreiranje ostalih izvještaja prema sa regulatornim zahtjevima (Izvještaj o ročnoj usklađenosti, Obavezna rezeva, Dnevna likvidnost) je u nadležnosti Sektora finansija.

Kontroling rizika i ALM, Finansiranje i Finansijske institucije odgovorni su za ažuriranje dokumenata iz djelokruga politika likvidnosti, implementaciju istih, definiranje limita kratkoročne i strukturne likvidnosti, te praćenje usklađenosti s odobrenim limitima i ciljanim koeficijentima.

Upravljanje rizikom likvidnosti se provodi dnevnim praćenjem regulatornih, unutargrupnih i internih limita kako u normalnim (Going concern scenario) tako i u stresnim uvjetima poslovanja (Time-To Wall- TTW) a ALCO komitet na mjesečnom nivou analizira pozicije i donosi taktičke mjere za buduće aktivnosti.

Kvantitativni pokazatelji:

Banka je uspostavila set ključnih pokazatelja putem kojih upravlja pozicijom likvidnosti a isti obuhvataju regulatorne limite i interne ciljne koeficijente putem kojih se upravlja pozicijom likvidnosti.

Regulatorni limiti se odnose na:

- a) održavanje obavezne rezerve prema propisima CBBH – obaveza držanja BAM novčanih sredstava na računu kod CBBH u visini od 10% od osnovice koju čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj valuti je osnovica; ispunjenje obaveze je na dnevnom nivou;

Na dan 31.12.2019. Banka je na računu kod CBBH držala BAM 910.365.971,68 Obavezna rezerva za zadnju dekadu decembra 2019 iznosila je BAM 398.998.604,71.

- b) održavanje ročne usklađenosti finansijskih instrumenata aktive i obaveza, prema preostalim rokovima dospijeca i to:
  - usklađenost najmanje 85% izvora sredstava sa rokom dospijeca do 30 dana sa instrumentima aktive sa dospijecem do 30 dana. Izuzeće od ovog ograničenja je primjena korektivnog faktora na depozite po viđenju iz segmenta stanovništva, po posebnom odobrenju lokalnog regulatora (FBA).

Na dan 31.12.2019. omjer iznosi 87,9%

- usklađenost najmanje 80% izvora sredstava sa rokom dospijeca do 90 dana sa instrumentima aktive sa dospijecem do 90 dana

Na dan 31.12.2019. omjer iznosi 88,9%

- Usklađenost najmanje 75% izvora sredstava sa rokom dospijeca do 180 dana sa instrumentima aktive sa dospijecem 180 dana

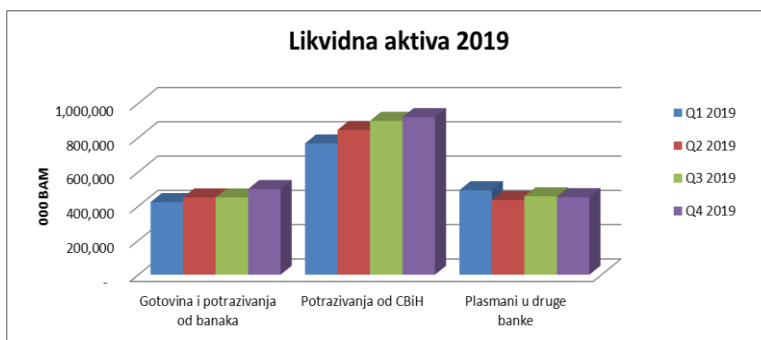
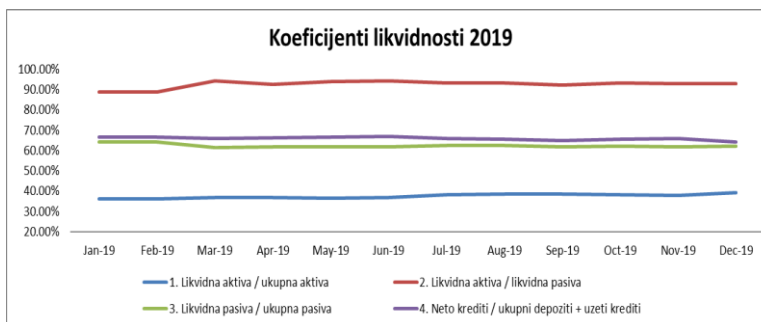
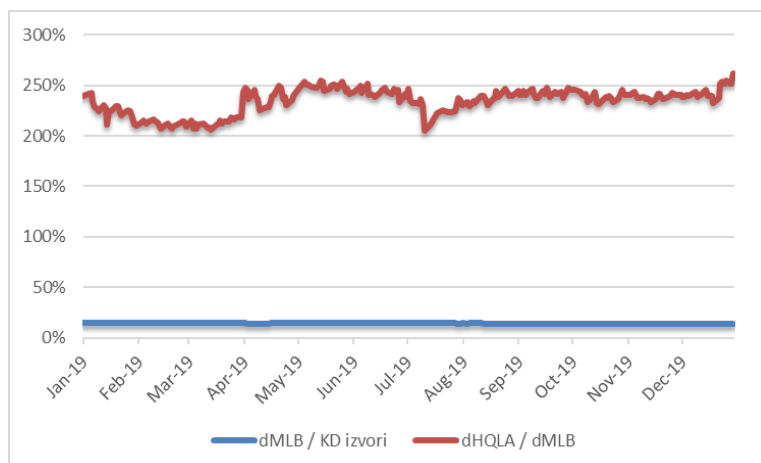
Na dan 31.12.2019. omjer iznosi 93,0%

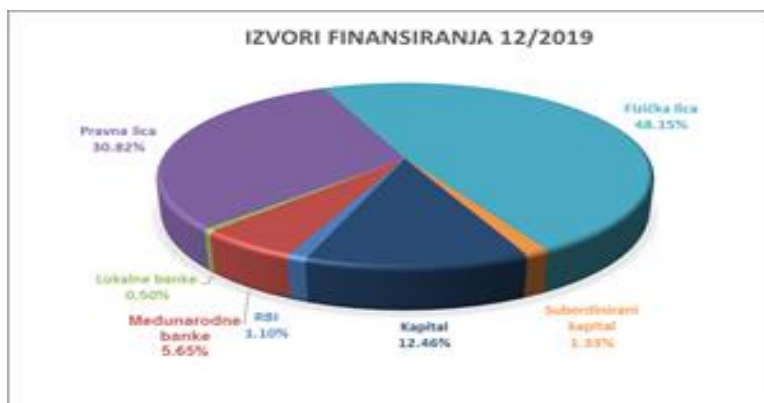
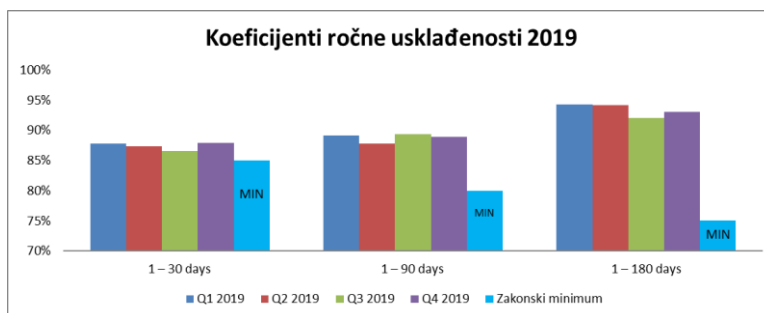
- c) Osigurati kontinuirano minimalni koeficijent pokriva likvidnosti (LCR) da bude veći ili jednak 100% – isti predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidonosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana.

Na dan 31.12.2019. ovaj koeficijent iznosi 601%.

Dodatni set limita likvidnosti služe za interno praćenje i analizu likvidnosti i odnose se na: održavanje dnevnog minimalnog buffer-a likvidnosti (dMLB); praćenje koeficijenata: likvidna aktiva/ukupna aktiva, likvidna aktiva/likvidna pasiva, struktura likvidne pasive/ukupne obaveze, krediti/depoziti+uzeti krediti.

U nastavku je dat pregled ključnih pokazatelja za 2019.

Može se zaključiti da je sistem upravljanja rizikom likvidnosti u 2019. primjeren i u skladu sa strategijom i definiranim profilom rizičnosti jer se isti očituje u visokoj razini likvidne imovine, pravovremenim ispunjenjem bančnih obaveza te održavanjem svih pokazatelja iznad definisanih internih i zakonskih limita.

Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti:

Kriza likvidnosti nastupa ukoliko postoje opravdane sumnje da Banka nije u mogućnosti da izmiri svoje obaveze ili ukoliko aktiva Banke raste bržim tempom od mogućeg kapaciteta finansiranja.

Faktori iz okruženja mogu biti indikatorom krize likvidnosti u budućnosti. U principu, ovo bi se trebalo povezati sa padom boniteta BH banaka općenito ili krizom likvidnosti na lokalnom tržištu i/ili poremećaja na finansijskim tržištima iz okruženja. Ukoliko postoji vjerovatnoća da će doći do značajne nesigurnosti oko troška likvidnosti, povećanog rizika kamatne stope i dislokacije komercijalnih poslova, važno je pratiti ove signale i analizirati da li raspoloživa količina likvidnih sredstava može udovoljiti test tržišta.

S druge strane, moguće upozorenje o krizi likvidnosti može biti povezano i sa faktorima specifičnim za Banku.

U cilju efikasnog praćenja upravljanja rizikom likvidnosti i prevazilaženja vanrednih okolnosti, Banka je razvila i održava set instrumenata za rano prepoznavanje moguće krize likvidnosti te je posebnim internim dokumentom – Plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti -- definirala model upravljanja u kriznim situacijama.

Indikatori za rano upozorenje moguće krize likvidnosti su instrumenti za blagovremeno otkrivanje prvih znakova pogoršanja likvidnosti usljed negativnih uticaja i isti su definisani u dva nivoa: a) osnovni indikatori – čini grupa koeficijenata likvidnosti koje ALCO usvaja na godišnjem nivou i prati mjesečno, b) dodatni indikatori za rano upozorenje potencijalne krize likvidnosti – EWI. Ovi indikatori se sastoje od tri pod-grupe pokazatelja koji pokrivaju različite aspekte faktora uticaja na situaciju Banke u pogledu likvidnosti (indikator tržišnih cijena, indikator likvidnosti i indikator kapaciteta kontrabalansiranja) i iste ALCO prati mjesečno.

Zbog potrebe za brzom reakcijom, moguće akcije su definirane unaprijed, internim aktom (Plan za izvarene situacije poremećaja likvidnosti), gdje je precizirana strategija koju Banka treba da spovodi u slučaju nedostatka likvidnosti u situaciji nepovoljnih događaja, definirana su poslovna područja, odgovorne osobe, nadležnosti, odgovornosti, akcioni koraci, komunikacijski i izvještajni postupci u cilju bitnog povećanja vjerovatnosti za uspješno prevladavanje izvanrednog stanja u pogledu likvidnosti. Ovaj Plan ima za cilj osigurati efikasnu intervenciju od samog početka krize i usmjeren je na obezbjeđenje minimalne likvidnosti u periodu najmanje od 30 dana u bilo kojoj fazi krize.

Obrazac LCR		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	1,012,409
2.	Neto likvidnosni odlivi	168,514
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	601%
Izračunavanje brojnika		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	1,012,409
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7.	Osigurani odlivi novca	
8.	Osigurani prilivi novca	
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke.: neprilagođena	
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	1,012,409
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	
17.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	
23.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28.	Iznos viška likvidne imovine	
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	1,012,409
Izračun nazivnika		
30.	Ukupni odlivi	674,057
31.	U cijelosti izuzeti prilivi	
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	
33.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	542,339
34.	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	
35.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	
36.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	505,543
37.	Neto likvidnosni odliv	168,514

1.6 Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi:

- a) podjelu izloženosti prema namjeri ulaganja, uključujući i namjeru ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge;
- b) pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrjednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utječu na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu;
- c) vrstu, prirodu i iznose izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi, po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se ne trguje na berzi, a koja su u dovoljno diversifikovanim portfolijima, kao i po osnovu ostalih vlasničkih ulaganja;
- d) ukupan realizovani dobitak/gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

Vlasnička ulaganja koje se vode u bankarskoj knjizi izvršena su sa namjerom držanja u neodređenom periodu. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica mogu biti prodana u zavisnosti od potreba za likvidnošću ili u slučaju promjene tržišnih cijena.

Banka u 2019. godini nije prodavala vlasnička ulaganja.

Banka na izvještajni datum 31.12.2019. godine ima vlasnička ulaganja u zavisna i pridružena društva koje drži radi strateških razloga:

Zavisno društvo	Djelatnost	% udjela	Iznos vlasnička ulaganja
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Leasing	100%	10.051
Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima d.d.	Društvo za upravljanje fondovima	100%	946
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	Posredovanje u poslovima sa vrijednosnim papirima	100%	53
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	Posredovanje u osiguranju	50%	2
ESP BH d.o.o.	Društvo za informacijske i druge usluge	45%	3.825
Ukupno:			14.877

Društvo ESP BH d.o.o. je osnovano 2019. godine, s ciljem izgradnje i implementacije jedinstvene platforme koja će pravnim i fizičkim licima omogućiti povezivanje u cilju vršenja plaćanja roba i usluga, režijskih računa kao i slanja novca drugim korisnicima putem posebne mobilne aplikacije. Društvo je osnovano kao društvo pod zajedničkom kontrolom od strane Banke (udio od 45% vlasništva), BH Telecom d.o.o. Sarajevo (udio od 45%), te Comtrade d.o.o.d& QSS d.o.o.sa udjelom od 10%.

Pored gore navedenih ulaganja, Banka ima i ostala ulaganja u: S.W.I.F.T. Belgija, Registar vrijednosnih papira FBiH, Sarajevska berza vrijednosnih papira i Velprom d.d. Sanski Most u ukupnom iznosu od 545 ths KM, a koji se drže u svrhu ostvarivanja kapitalne dobiti.

1.7 Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige kao i na pristupe za mjerenje, odnosno procjenu tog rizika:

a) izvore ovog rizika i učestalost njegovog mjerenja;

b) osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju;

c) promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora koje uprava banke koristi radi identifikovanja kamatnih šokova, odnosno upravljanja tim šokovima u skladu s metodom koju su utvrdili za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Drugim rječima, rizik kamatne stope je rizik promjene kamatne stope i negativnog utjecaja na vrijednost portfelja Banke odnosno mogućnost nepredviđene promjene aktivnih i/ili pasivnih kamatnih stopa što može imati negativan uticaj na neto kamatni prihod Banke, tržišnu vrijednost kapitala i vrijednosnih papira koje se vode u knjigama Banke po tržišnoj vrijednosti. Regulatorni izvještaj za kamatni rizik se priprema i dostavlja od strane Grupe za upravljanje tržišnim rizicima (u daljem tekstu MR) na kvartalnoj osnovi.

Prema "FBA Uputstvo za kamatni rizik u bankarskoj knjizi" definisane su metodologije i tretman izvještajnih pozicija kamatnog rizika - pretpostavke o ponašanju klijenata u vezi sa depozitima bez ugovorenog roka dospijeca (*primljena a vista sredstva učesnika novčanog tržišta, tekući računi i žiroračuni i sredstva raspoloživa na opoziv raspoređuju se u vremensku zonu do 1 mjeseca; *primljena a vista sredstva/štedni depoziti, osim sredstava sudionika novčanog tržišta, iskorišteni krediti za prekoračenja po tekućim računima raspoređuju u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci, imovina i obaveze s anuitetnom otplatom raspoređuju se u vremenske zone u skladu s ugovorenim otplatnim planom u iznosu rate glavnice odnosno anuiteta glavnice);

Za potrebe izvještavanja Agencije, a vezano za aspekt utjecaja na ekonomsku vrijednost bankarske knjige, banka je dužna da koristi pojednostavljeni obračun, odnosno pristup standardnog kamatnog šoka. Osjetljivost ekonomske vrijednosti na izloženost kamatnom riziku u bankarskoj knjizi može iznositi najviše 20% kapitala.

Izloženost kamatnom riziku se ogleda u negativnim uticajima promjene kamatnih stopa na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na kamatni prihod. Primarni izvori kamatnog rizika su:

- ✓ Neusklađenosti dospijeca u odnosu na ponovno utvrđivanje cijene stavki aktive i pasive uključivo s vanbilansnim pozicijama (tzv. repricing risk);
- ✓ Mogućnost neparalelnog pomaka u krivulji prinosa;
- ✓ Neusklađenost i različitost osnovnih instrumenata na strani aktive i pasive te mogućnost promjene spreada među njima.

Banka strategijom upravljanja kamatnim rizikom definiše okvir za identifikovanje, mjerenje, praćenje i izvještavanje. Ista je zasnovana na postojećim aktivnim i pasivnim proizvodima te ograničena kako grupacijskim, tako i limitima propisanim od strane lokalnog regulatora.

Mjerenje kamatnog rizika se bazira na potencijalnim promjenama ekonomske vrijednosti (BPV) kao i očekivanim promjenama neto kamatnog prihoda (ISI). Izračun ekonomske vrijednosti bankarske knjige: kao procjenu sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova bankarske knjige banke, koristi se pojednostavljeni obračun, odnosno pristup standardnog kamatnog šoka, kao paralelni pozitivan i negativan pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena. Kako bi se ograničili negativni efekti na ekonomsku vrijednost (BPV), uzrokovani neočekivanim promjenama na tržištu, Banka koristi interne/gupacijske limite. Kretanje kamatnog rizika i iskorištenost limita se prati na dnevnoj osnovi, izvještava ALCO komitet mjesečno, kako za ukupnu poziciju tako i za

značajne valute (BAM, EUR, USD). Izvještaji o izloženosti kamatnom riziku definisani prema lokalnoj regulativi se sačinjavaju na kvartalnoj osnovi.

Banka je tokom cijele 2019. godine bila u okvirima svih lokalno i grupacijski propisanih limita. Tako je sa krajem 2019. godine iskorištenost grupacijskih BPV limita za sve valute iznosila 68 hilj KM od ukupnog limita od 176 hilj KM, što je ukupna izloženost od 38,58%. Iskorištenost RBBH All VaR limita je iznosila 134 hilj KM od ukupnog limita od 1.173 hilj KM, što je ukupna izloženost od 11,46%. Izvještaji zasnovani na lokalnoj regulativi pokazuju rezultat promjene ekonomske vrijednosti u odnosu na regulatorni kapital od - 7,03.

1.8 Interni proces procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja banke

Banka objavljuje sljedeće podatke, odnosno informacije koje se odnose na ICAAP:

a) sažet opis ICAAP-a:

U skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH" br. 16/19), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Odlukom o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17) Banka je uspostavila interni proces procjene adekvatnosti kapitala, ICAAP, čiji osnovni cilj je obezbjeđenje dovoljnog nivo kapitala za pokriće rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Banka kontinuirano, tokom cijele godine, i dokumentovano sprovodi proces interne procjene adekvatnosti kapitala odnosno utvrđuje iznos internog kapitala u skladu sa strategijom i politikama za upravljanje rizicima kao i strategijom upravljanja kapitalom.

ICAAP proces obuhvata sljedeće aktivnosti:

a) Utvrđivanje značajnih rizika u ICAAP-u - Procjena rizika;

Na osnovu svog profila rizičnosti Banka utvrđuje materijalne tj. značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Pri procesu utvrđivanja značajnih rizika, Banka uzima u obzir vrstu, obim i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojima posluje, na način da se u procjenu uključuje cjelokupni portfolio Banke kako bi obuhvatila sve aktivnosti, izloženosti, interne indikatore i eksterne faktore

b) Definisanje Risk strategije i Okvira sklonosti za preuzimanje rizika (kapaciteta, tolerancije, apetita tj. sklonosti ka rizicima);

Osnovni zadatak izrade Risk strategije je uspostavljanje obavezujućih standarda i procedura upravljanja rizicima u Banci, kao i povezanosti između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti, određivanjem ciljeva upravljanja.

c) Metodologija mjerenja značajnih rizika i proces obračuna kapitalnih zahtjeva;

U procesu obračuna regulatornih kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik, svi koraci strogo prate i usklađeni su sa zakonskom regulativom. U procesu obračuna internih kapitalnih zahtjeva Banka se koristi različitim pristupima internog procesa izračuna, odnosno procjene za različite vrste rizika, a pri tome je dužna definirati odgovarajuću metodologiju mjerenja ili procjene svakog rizika te cijeli proces dokumentovati.

d) Proces određivanja, planiranja i distribucija kapitala banke;

Osnovni preduslov za ostvarenje stratejskog opredjeljenja je kvalitetna adekvatnost regulatornog kapitala, odnosno odgovarajući udjel vlastitog kapitala u strukturi izvora sredstava Banke. Određivanje i dodjeljivanje kapitala za pokriće rizika, Banka definiše u okviru procesa planiranja kapitala u vremenskom horizontu od naredne tri godine.

e) Provođenje testiranja otpornosti na stres za potrebe ICAAP-a:

Rezultati stres testa se koriste radi identificiranja odgovarajućih mjera u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova. Rezultati su značajan dio ICAAP izvještaja obzirom da se rezultati testiranja otpornosti na stres koristi pri izračunu internih kapitalnih zahtjeva.

f) Revizija procesa i izvještaja o ICAAP-u:

Revizijski proces, koji se obavlja od strane Interne revizije Banke, kontroliše efikasnost i adekvatnost opštih procesa upravljanja rizicima. Nakon završene kontrole, tim Interne revizije dostavlja Izvještaj o procesu procjene adekvatnosti internog kapitala sa detaljnim opisom akcija, službi odgovornih za implementaciju, kao i vremenskim rokom zatvaranja akcija.

g) Procjena i samoprocjena adekvatnosti ICAAP procesa.

Banka je dužna provesti internu samoprocjenu ICAAP-a, kojom argumentuje nivo usklađenosti u odnosu na propisane elemente upravljanja rizicima. U izradu ove samoprocjene uključene su sve kontrolne funkcije i tijela koji su dio sistema upravljanja i internih kontrola.

Završni obavezni koraci ICAAP godišnjeg ciklusa su diskusija i usaglašavanje Izvještaja sa uključenim učesnicima, a posebno jedinicom Finansija u dijelu poređenja regulatornog i ekonomskog kapitala i kapitalne pozicije Banke, prezentacija i usaglašavanje Izvještaja sa funkcijama upravljanja, te dostava Izvještaja Agenciji za bankarstvo FBiH.

b) sažet opis pristupa koje banka koristi za mjerenje, odnosno procjenu svih materijalno značajnih rizika.

U okviru ICAAP procesa, Banka minimalno godišnje, a na bazi svog rizičnog profila, vrši sveobuhvatnu procjenu značajnosti rizika u svom poslovanju i okruženju u cilju identificiranja nivoa njihove materijalnosti. U slučaju značajne promjene u profilu rizičnosti Banke provodio bi se i češće. Banka definisanom metodologijom utvrđuje kvalitativne i kvantitativne kriterije, te ekspertnu procjenu na osnovu kojih se utvrđuju materijalno značajni rizici koji se dalje uključuju u proces interne procjene adekvatnosti kapitala. Kod mjerenja i izračuna internih kapitalnih zahtjeva banka uzima u obzir:

- a) rizike za koje se računaju minimalni kapitalni zahtjevi (kreditni rizik, tržišni rizici, operativni rizik);
- b) rizike koji nisu u potpunosti obuhvaćeni minimalnim kapitalnim zahtjevima;
- c) rizike za koje se ne računaju minimalni kapitalni zahtjevi;
- d) faktore koji proizlaze iz ekonomskog, regulatornog ili poslovnog okruženja, ukoliko nisu uključeni u rizike navedene u prethodnim tačkama ovog stava

Banka se koristiti različitim pristupima internog procesa izračuna, odnosno procjene internih kapitalnih zahtjeva za različite vrste rizika, pri čemu Banka decidno definiše i dokumentuje odgovarajuću metodologiju mjerenja ili procjene svakog rizika.

Ukupni interni kapitalni zahtjev rezultat je sabiranja utvrđenih internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne rizike i rezultata testiranja otpornosti na stres koji u sebi sadrže i testiranje utjecaja vanjskih faktora.

Kreditni rizik, uključujući rizik koncentracije kreditnog rizika

Prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, Banka koristi regulatornu metodu koja se koristi za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, bez modifikacija regulatorne metode. Utvrđivanje internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik se bazira na određivanju iznosa

izloženosti ponderisanog rizikom standardiziranim pristupom (prema Odluci o izračunavanju kapitala banke) i primjeni regulatornog koeficijenta za izračun minimalnog kapitalnog zahtjeva.

U dijelu rizika koncentracije Banka posebnu pažnju posvećuje upravljanju izloženostima prema jednom licu i/ili grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi.

Za određivanje Internog kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik banka koristi HHI indekse za sektorsku i individualnu/grupacijsku koncentraciju. Na osnovu visine oba HHI indeksa se određuje procentualni dio Internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik kao Interni kapitalni zahtjev za rizik koncentracije. Procentualni iznosi za sektorsku i individualnu/grupacijsku koncentraciju se zbrajaju bez uzimanja bilo kakvih umanjenja usljed mogućih međuovisnosti ove dvije vrste koncentracija, zbrojni procentualni iznos se aplicira na Interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik radi utvrđivanja Internog kapitalnog zahtjeva za rizik koncentracije.

Tržišni rizici

Za utvrđivanje Internog kapitalnog zahtjeva za devizni rizik Banka koristi regulatornu metodu koja se koristi za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za devizni rizik, bez modifikacija regulatorne metode. Dakle, utvrđivanje internog kapitalnog zahtjeva za devizni rizik se bazira na određivanju iznosa izloženosti ponderisanog rizikom (prema Odluci o izračunavanju kapitala banke) i primjeni regulatornog koeficijenta za izračun minimalnog kapitalnog zahtjeva.

Mjerenje deviznog rizika se vrši putem mjerenja otvorenosti devizne pozicije.

Operativni rizici

Za određivanje Internog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik banka koristi Jednostavni pristup koji je definisan članom 104 Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Dakle, utvrđivanje internog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik se bazira na određivanju iznosa 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja (prema Odluci o izračunavanju kapitala) i primjeni regulatornog koeficijenta za izračun minimalnog kapitalnog zahtjeva. Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Obzirom da kamatni rizik u bankarskoj knjizi nije obuhvaćen minimalnim kapitalnim zahtjevima prema Odluci o izračunavanju kapitala banke, interni kapitalni zahtjev za kamatni rizik u bankarskoj knjizi se utvrđuje korištenjem Internog modela za tržišne rizike. Interni model je zasnovan na metodi „Vrijednost pod rizikom“, eng. Value at Risk – VaR, koja predstavlja statističko vjerovatnosnu metodu mjerenja potencijalnog gubitka vrijednosti portfelja u odnosu na prethodno definisani vremenski period za određeni interval pouzdanosti.

Za potrebe izračuna Internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi, izračunate vrijednosti VaR sa vjerovatnošću 99%, za period držanja portfelja jedan dan (99%, 1d) se skaliraju u VaR sa nivoom pouzdanosti 99,9% i periodom držanja 250 radnih dana (tj. kalendarska godina).

Ostali značajni rizici

Za rizike za koji je procesom godišnje procjene rizika utvrđeno da su značajni ali da su po prirodi ili teško mjerljivi ili nemjerljivi, Banka interni kapitalni zahtjev izračunava kao % od regulatornog kapitala.

Procenat od regulatornog kapitala se određuje na osnovu nivoa materijalne značajnosti rizika koji je utvrđen Procjenom rizika u okviru koje se za svaki rizik, na osnovu procjene nivoa rizika njemu svojstvenih kvalitativnih i kvantitativnih faktora rizika, utvrđuje nivo značajnosti.

Banka utvrđuje ukupni interni kapitalni zahtjev kao rezultat ICAAP-a sabiranjem utvrđenih internih kapitalnih zahtjeva za svaki pojedinačni značajni rizik i to internih kapitalnih zahtjeva za rizike za koje je propisana obaveza izračunavanja minimalnih kapitalnih zahtjeva, internih kapitalnih zahtjeva za ostale značajne rizike u poslovanju banke koji nisu obuhvaćeni minimalnim kapitalnim zahtjevima i internih kapitalnih zahtjeva kao rezultat testiranja otpornosti na stres za značajnije rizike.

Banka je dužna da objavljuje sažet opis ILAAP-a.

U skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH" br. 16/19), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Odlukom o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17) Banka je uspostavila interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti, ILAAP, s ciljem osiguranja adekvatne razine likvidnosti i izvora finansiranja, kako bi se pravovremeno izvršile sve obaveze plaćanja, kako u redovnom poslovanju, tako i u stresnim uvjetima.

Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) obuhvata sljedeće:

1. Utvrđivanje odgovornosti pojedinih odjela u procesu ILAAP-a

Učinkovit okvir upravljanja, koji polazi jasne definicije primarne odgovornosti sektora, osigurava adekvatnu primjenu internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti u Banci.

2. Utvrđivanje značajnih rizika - Procjena rizika:

Na osnovu svog profila rizičnosti Banka utvrđuje materijalne tj. značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Pri procesu utvrđivanja značajnih rizika, Banka uzima u obzir vrstu, obim i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojima posluje, na način da se u procjenu uključuje cjelokupni portfolio Banke kako bi obuhvatila sve aktivnosti, izloženosti, interne indikatore i eksterne faktore.

3. Definisanje Risk strategija

Osnovni zadatak izrade Risk strategije je uspostavljanje obavezujućih standarda i procedura upravljanja rizicima u RBBH, kao i povezanosti između upravljanja rizicima i poslovnih aktivnosti, određivanjem ciljeva upravljanja.

4. Metodologija za kvantificiranje rizika u procesu ILAAP

Banka koristiti modele, koji identifikuju/ocjenjuju strukturu bilansa stanja. Dodatno, Banka projicira buduću poziciju likvidnosti, uzimajući u obzir i vanbilansne stavke. Modeli kojima se kvantificira rizik likvidnosti su Goning Concern pristup (nestresirani akumulirani Gap prema vremenskim okvirima), TTW pristup (stres test pretpostavke likvidnosti prema vremenskim okvirima), te metrike kao što su LCR, ročna usklađenost, NSFR i ostali interni koeficijenti.

5. Proces planiranja likvidnosti i planova izvora finansiranja banke

Proces upravljanja likvidnošću, intergirani je u sveukupno upravljanje Bankom kroz uspostavljene komponente ILAAP-a kao što su strategija i plan izvora finansiranja, plan za izvanredne situacije poremećaja likvidnosti, mehanizam raspodjele (FTP).

6. Praćenje likvidnosti

Uspostavljen je sistem praćenja, odnosno mjerenja rizika likvidnosti, putem internih i regulatornih indikatora. Za indikatore likvidnosti su postavljeni i limiti, kao i process eskalacije u slučaju prekoračenja limita.

7. Provođenje Integralnog stres testa

Rezultati Integralnog stres testa se koriste radi identificiranja odgovarajućih mjera u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova likvidnosti i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova.

8. Revizija procesa i izvještaja o ILAAP-u

Revizijski proces, koji se obavlja od strane Interne revizije Banke, kontroliše efikasnost i adekvatnost opštih procesa upravljanja rizicima. Nakon završene kontrole, Tim Interne revizije dostavlja Izvještaj o procesu procjene adekvatnosti likvidnosti sa detaljnim opisom akcija, službi odgovornih za implementaciju, kao i vremenskim rokom zatvaranja akcija.

9. Procjena i samoprocjena adekvatnosti ILAAP procesa

Banka je dužna provesti internu samoprocjenu ILAAP-a, kojom argumentuje nivo usklađenosti u odnosu na propisane elemente upravljanja rizicima. U izradu ove samoprocjene uključene su sve kontrolne funkcije i tijela koji su dio sistema upravljanja i internih kontrola, a zaključak sadrži eksplicitnu izjavu o adekvatnosti ILAAP procesa u odnosu na profil rizika Banke.

ICAAP i ILAAP su sastavni dijelovi cjelokupnog upravljačkog okvira i isti su usaglašeni i sa poslovnom strategijom i potencijalom za preuzimanje rizika. Aktivno upravljanje adekvatnosti likvidnosti i kapitala podržavaju strateški proces donošenja odluka, kroz definiranje ICAAP/ILAAP arhitekture, izvještajnog procesa Okvira sklonosti za preuzimanje rizika, te poveznice sa Planom oporavka.

1.9 Politika naknada

Banka objavljuje informacije koje se odnose na politiku naknada, uključujući i prakse za kategorije zaposlenika banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil banke, odnosno sljedeće informacije:

a) o postupku odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada;

Uprava banke potvrđuje prijedloge za Odbor za naknade (REMCO) koji dalje predlaže Nadzornom odboru banke donošenjem odluka vezanih za određivanje politike naknada.

b) informacije o vezi između plaće i uspješnosti odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike;

Kao opšti princip pri odlučivanju o kompenzacijama, uzet će se u obzir prethodni i budući/očekivani radni učinak kao i svi interni i eksterni faktori (npr. tržišni standardi, raspoloživost budžeta).

Na fiksnu kompenzaciju (tj. individualno usklađivanje plate) utiče, između ostalog, očekivani održivi radni učinak tokom budućeg perioda a zasnovano na zapažanjima u pogledu ponašanja radnika, spremnosti na budući razvoj, posvećenosti i ukupnom individualnom radnom učinku u prethodnim periodima.

Na varijabilnu kompenzaciju uvijek utiču postignuća u okviru prethodnog radnog učinka i to na individualnom nivou, nivou poslovne jedinice i nivou ukupne kompanije.

Svaka šema varijabilnih naknada mora nagrađivati i motivisati postupke koje kompaniji donose uspjeh i grade vrijednost za dioničare. Filozofija naknada mora aktivno podržavati strategiju Banke u ispunjenju svojih ciljeva.

Varijabilna naknada se dodjeljuje radniku za njegov izmjereni radni učinak (u Grupaciji, RBBH, timu ili pojedinačno).

Radni učinak podrazumijeva rezultate i ponašanja - "ŠTA" i "KAKO" – u skladu sa sistemom upravljanja radnim učinkom Banke/Grupacije. Sve šeme varijabilnih naknada moraju biti povezane sa sistemom upravljanja radnim učinkom ili usporedivim sistemom uspostavljanja ciljeva.

Platna kombinacija (dio varijabilne naknade na osnovnu platu) mora biti izbalansirana i odražavati utjecaj preuzimanja rizika, kao i „primjereno“ ponašanje radnika (u kojoj mjeri radnik izlaže Banku riziku, u kojoj mjeri je radnik u iskušenju da ne poštuje pravila kompanije).

Platna kombinacija varira u zavisnosti od pozicije radnika i njegove uloge (npr. prodajne funkcije ili funkcije koje su na višoj hijerarhijskoj ljestivici mogu imati viši koeficijent varijabilnog u odnosu na fiksni iznos od štabnih funkcija ili onih koje su na nižoj hijerarhijskoj ljestivici).

Neetično ponašanje ili ponašanje koje je u suprotnosti sa pravilima isključuje svaki dobar finansijski rezultat, te treba za posljedicu imati umanjenje varijabilne naknade za radnika.

Proces upravljanja radnim učinkom omogućava diferencijaciju nivoa pojedinačnih radnih učinaka (od nižeg ka višem radnom učinku, a varijabilno plaćanje mora biti usklađeno sa istim).

Diferencijacija radnog učinka je neophodan element kulture radnog učinka – visoki radni učinak mora biti diferenciran u odnosu na prosječni ili niski radni učinak.

Na nivou Banke finansijske mjere za varijabilnu naknadu bi trebale obuhvatati dobit prilagođenu riziku i mjere koje se odnose na upravljanje troškovima.

Sistemi varijabilnih naknada (uzimajući u obzir mjerljivost radnog učinka i alokaciju u okviru kompanije) trebaju odražavati sve vrste tekućih i budućih rizika, uključujući i teško mjerljive rizike poput rizika likvidnosti, reputacijskog rizika i operativnog rizika, te podrazumijevati troškove kapitala i potrebnu likvidnost.

Mjerenja radnog učinka za radnike kontrolnih funkcija (npr. funkcije rizika, revizije i sprovođenja zakonitosti u radu/compliance) moraju odražavati specifične zahtjeve za ove funkcije.

c) omjere između fiksnih i varijabilnih naknada;

U skladu sa FBA Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima banke:

a) fiksna naknada radnika kontrolnih funkcija ne smije biti manja od dvije trećine ukupne naknade

b) za radnike koji nisu članovi uprave ili višeg rukovodstva, te za radnike koji nisu uključeni u kontrolne funkcije, banka je dužna odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada odrediti na način da iznos varijabilnog dijela ne prelazi 100% iznosa fiksnog dijela ukupnih naknada.

Prema Grupacijskom okviru, opšti je princip da, ako je za bilo koju funkciju ciljani varijabilni dio iznad 75% osnovne plate, ili je konačna isplata iznad 150% osnovne plate, isto mora biti odobreno od strane Nadzornog odbora Banke.

U svakom slučaju, ciljana varijabilna naknada neće preći bilo kakav obavezni zakonski ili regulatorni prag (odnosno biće u potpunosti u skladu sa važećim odredbama o maksimalnom dozvoljenom iznosu ukupne komponente varijabilne naknade), a raspodjela i isplata varijabilne naknade Identifikovanim radnicima će biti izvršena u skladu sa pravilima Bonus Cap-a (gornja granica bonusa).

d) informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada;

Varijabilna naknada se veže za radni učinak ili rezultate pojedinca i/ili tima te (gdje je to primjenjivo) za radni učinak Grupacije/Banke, uzimajući u obzir finansijske i nefinansijske kriterije.

Članovi Uprave imaju pravo na varijabilnu naknadu koja se isplaćuje u vidu bonusa za određenu godinu.

Konačni iznos bonusa utvrđuje se prema ostvarenju kvantitativnih i kvalitativnih ciljeva Grupacije/Banke/tima/pojedinca. Definisanje pomenutih ciljeva i isplata bonusa vrši se na godišnjoj osnovi. Preduslov za isplatu bonusa je rangiranje pojedinca prema ukupnom radnom učinku odnosno ostvarivanje minimalnog radnog učinka „ispunjava očekivanja“.

Nadalje, dodjeljivanje i isplata bonusa uslovljeni su zadovoljavanjem slijedećih eliminatornih kriterija:

A. Zakonski definirani Step-in-kriteriji za isplatu varijabilne naknade:

Varijabilna naknada, uključujući njen odgođeni dio dodjeljuje se i isplaćuje samo ukoliko su zadovoljeni sljedeći (Step-in) kriteriji:

1. Ukoliko isto nije zabranjeno na nivou RBI Grupacije odnosno RBBH, u skladu sa odlukom nadležnog regulatornog tijela (npr. Evropske centralne banke u slučaju RBI grupacije).

2. Sistem isplate naknade je održiv imajući u vidu finansijski položaj RBI Grupacije i finansijski položaj RBBH u cjelini. Primjena istog je i opravdana s obzirom na radni učinak Grupacije, RBBH i konkretnog pojedinca.
3. Zadovoljeni su minimalni zahtjevi vezani za isplatu varijabilne naknade, a koji se tiču RBBH u skladu sa lokalnim zakonom.
4. RBI Grupacija ostvarila je zakonski definirani CET 1 koeficijent, zadovoljeni su svi CRR and CRD zahtjevi za kapitalom i buffer-ima što znači da dalje dodjeljivanje i isplata varijabilne naknade neće ugroziti održavanje stabilne kapitalne osnove RBI Grupacije.
5. RBBH je osigurala minimalnu ekonomsku i regulatornu kapitalnu osnovu, definisanu relevantnim zakonom, tako da dalja dodjela i isplata varijabilnih naknada neće ugroziti održavanje stabilne kapitalne osnove RBBH.

Bonus može biti smanjen ili otkazan ukoliko nisu zadovoljeni svi dodatni kriteriji i preduslovi za dodjelu i/ili isplatu varijabilne naknade, koje periodično odobrava Uprava, Nadzorni odbor ili Skupština uzimajući u obzir sve vrste postojećih ili budućih rizika, procjenu neočekivanih gubitaka, stresne uslove povezane sa aktivnostima institucije kao i troškove kapitala i potrebne likvidnosti, itd.

B. Performance Step-in-kriteriji za ostvarivanje prava na varijabilnu naknadu primjenjivi na članove Uprave

- ✓ Za varijabilnu naknadu vezanu za radni učinak Grupacije:
Postizanje CET 1 prelaznog cilja RBI grupacije definisanog na godišnjem nivou i 50% konsolidovanog ciljanog srednjoročnog povrata na kapital (ROE)
- ✓ Za varijabilnu naknadu vezanu za pojedinačni radni učinak RBBH:
50% RORAC Hurdle
*ukoliko je budžetirani RORAC ispod 50% RORAC Hurdle onda se primjenjuje NPAT kao alternativni step-in kriterij.

C. Individualni Step-in-kriteriji:

Individualni Step-in-kriterij za dodjelu bonusa je rangiranje individualnog radnog učinka kao „ispunjava očekivanja“.

Svim ostalim radnicima koji nisu članovi Uprave i na koje se ne mogu primijeniti šeme nagrađivanja smanjenog rizika može se dodijeliti pravo na godišnji bonus.

Finalni iznos bonusa temelji se na kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima RBI/RBBH/tima/pojedinca, a postavljanje ciljeva i isplata moraju biti na godišnjem nivou.

Godišnji bonus se dodjeljuje, isplaćuje ili daje samo u slučaju ispunjenja sljedećih kriterija (Step-In kriterija):

1. Da isto nije zabranjeno na nivou RBI Grupacije i/ili RBBH na osnovu odluke nadležnog regulatornog tijela (npr. Evropske centralne banke za RBI Grupaciju).
2. Da je varijabilna naknada održiva u skladu sa cjelokupnom finansijskom situacijom RBI Grupacije i finansijskom situacijom RBBH, te ukoliko je ista opravdana u skladu sa radnim učinkom RBBH, poslovne jedinice i relevantnog pojedinca.
3. Da su ispunjeni minimalni zahtjevi primjenjivi na RBBH po osnovu zakona FBiH i BiH, a u pogledu isplate dividendi i podjele ili isplate varijabilnih naknada.
4. Ostvaren je zakonski propisan koeficijent RBI Grupacije CET 1 kao i potpuna usklađenost sa zahtjevima za CRR i CRD zahtjevima za kapitalom i zaštitnim slojevima kapitala u RBI Grupaciji tako da dalja dodjela i isplata varijabilnih naknada neće ugroziti održavanje stabilne kapitalne osnove.
5. RBBH je ostvarila minimalnu bazu ekonomskog i regulatornog kapitala propisanu od strane FBA koja je potrebna u skladu sa primjenjivim zakonom. Dodatno, mora biti ostvaren lokalni minimalni regulatorni koeficijent CET 1 ratio bez zaštitnog sloja kapitala.

6. Da su ispunjeni svi dodatni kriteriji i preduslovi za isplatu varijabilne naknade, a koje periodično definiše Uprava RBI-a ili Nadzorni odbor RBBH.

7. Da su ispunjeni sljedeći dodatni lokalni zahtjevi:

a) RBBH će se pobrinuti da je varijabilne naknade ne spriječe da održi ili poveća svoj kapital (povećanje kapitala iz dobiti).

b) U slučaju da ne mogu biti ispunjeni regulatorni zahtjevi u pogledu kapitala ili likvidnosti, RBBH mora primjeniti konzervativniju politiku u pogledu varijabilnih naknada koja podrazumijeva sljedeće: (a) definisanje limita varijabilnih naknada u obliku procenta (%) ukupne neto dobiti za tekuću finansijsku godinu; i/ili (b) priznavanje neto dobiti i zadržavanje dobiti u kapital.

Isplate prema šemama nagrađivanja umanjenog rizika su novčane naknade direktno povezane sa radnim učinkom ili rezultatima tima/pojedinca. Iste moraju zadovoljavati sljedeće kriterije:

1. Da ne predstavljaju incentive po osnovu (potencijalnog) preuzimanja rizika i imaju (isključivo) pozitivan utjecaj na rizik, dobit i kapitaliziranost RBBH/RBI grupacije;

2. Da radnici koji imaju pravo na incentive umanjenog rizika ne smatraju se Identifikovanim radnicima i njihovi ciljevi nisu vezani za rizik;

3. Da sistemi nagrađivanja predstavljaju tržišni standard te je potrebno osigurati jednak nivo konkurentnosti;

4. Radnici koji imaju pravo na incentive ostvaruju mala primanja tako da im nagrade predstavljaju stabilan izvor prihoda.

e) opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka;

Varijabilna naknada može obuhvatati sljedeće:

- ✓ Godišnji bonus,
- ✓ Isplate po osnovu šema nagrađivanja (incentive) umanjenog rizika,
- ✓ Ostali specijalni oblici varijabilnih kompenzacija.

Godišnji bonus je varijabilna naknada po osnovu radnog učinka uz godišnje definisanje ciljeva.

Isplate prema šemama nagrađivanja umanjenog rizika su novčane naknade direktno povezane sa radnim učinkom ili rezultatima tima/pojedinca. Uspostavljanje ciljeva i isplata može se vršiti na mjesečnoj/ kvartalnoj/polugodišnjoj osnovi dok godišnje isplate nisu dozvoljene.

Šeme nagrađivanja umanjenog rizika moraju obuhvatati kako kvalitativne tako i kvantitativne individualne ciljeve. Preporučljivo je i utvrđivanje timskih ciljeva. Međutim, u svakoj šemi nagrađivanja umanjenog rizika trebaju dominirati individualni ciljevi.

Kada su u pitanju specijalni oblici varijabilnih kompenzacija, RBBH je Politikom naknada definisala sljedeće:

- ✓ Bonus po osnovu retencije (npr. bonus koji se dodjeljuje isključivo po osnovu ostanka u RBBH u određenom vremenskom periodu), koji kao i svaki oblik varijabilne kompenzacije treba zadovoljavati zahtjeve razumnog i efikasnog upravljanja rizikom i politike nagrađivanja;
- ✓ Zagarantovana varijabilna naknada koja može imati nekoliko formi kao što su "zagarantovani bonus", "pristupni bonus", "minimalni bonus", itd., može biti dodjeljen ili u obliku keša ili u obliku instrumenata, a dodjeljuje se u izuzetnim slučajevima, u situaciji kada RBBH ima zdravu i jaku kapitalnu osnovu i ne može se dodijeliti za period koji premašuje prvu godinu zaposlenja.

f) ukupne naknade po području poslovanja;

Ukupna naknada podrazumijeva sve oblike fiksnih i varijabilnih naknada te uključuje isplate i beneficije, novčane ili nenovčane, dodjeljene direktno radnicima ili u ime RBBH u zamjenu za njihove profesionalne usluge, udjele u profitu te ostala plaćanja izvršena na način i po metodi koji bi se smatrali izbjegavanjem uslova CRD ukoliko se ne bi smatrali naknadom.

Neto naknade u RBBH u 2019. godini po području poslovanja bile su sljedeće:

Područje poslovanja	Neto naknade
Funkcije Jedinica Podrške, Nadzora, Riznice, Finansijskih Tržišta i Investicijskog bankarstva	3,147
Funkcije Jedinica Finansija, Rizika i Pravnih poslova	3,776
Funkcije Jedinica Operacija i IT	7,653
Funkcije Jedinica Retail poslovanja	11,923
Funkcije Jedinica Corporate poslovanja	1,711
TOTAL	28,210

g) zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na upravu, nadzorni odbor i ostale zaposlenike banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil banke;

Kategorija zaposlenika	Neto naknade 01.01.-31.12.2019.
Ukupno zaposleni sa VSS (uključujući dr i mr)	19,453
Ukupno zaposleni sa VSS	1,490
Ukupno zaposleni sa SSS	7,232
Ukupno ostali zaposleni	35
TOTAL	28,210

Članovima Nadzornog odbora isplaćuje se fiksna godišnja naknada po osnovu članstva u Nadzornom odboru.

Ukupna naknada članova Uprave sastoji se od fiksne i varijabilne komponente. 60% iznosa bonusa isplaćuje se odmah (isplata po obračunu bonusa) a 40% iznosa bonusa se razgraničava i isplaćuje srazmjerno u periodu od 3 godine. Podjela isplate je 50% u gotovini i 50% u vlasničkim instrumentima a period retencije je 1 godina za vlasničke instrumente.

Radnici banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke (identifikovani radnici) imaju posebne principe za dodjelu naknada u zavisnosti da li su kategorizovani kao "Identifikovani radnik sa najvišom izloženošću" ili „Identifikovani radnik sa djelimičnom izloženošću". Pored toga, u slučaju da ukupni iznos varijabilne naknade dodijeljen pojedinom Identifikovanom radniku RBBH (izuzev članova Uprave) za određenu godinu radnog učinka ne premašuje ukupni bruto iznos od 30.000 EUR (Apsolutni prag neznačajnog uticaja) te ne premašuje 25% Osnovne plate na godišnjem nivou (Relativni prag neznačajnog uticaja) zahtjev u pogledu isplate vlasničkih instrumenata (uključujući retenciju), razgraničenja ili naknadno uključivanje rizika za varijabilnu naknadu (Malus ili Povrat naknade-Clawback) potpadaće pod Isključenje po osnovu Principa proporcionalnosti.

h) broj zaposlenika čije naknade iznose sto hiljada BAM-ova ili više po finansijskoj godini.

5.

1.10 Bankarska grupa i odnos između matičnog društva i podređenih društava

Banka objavljuje informacije koje se odnose na bankarsku grupu i odnos između matičnog društva i podređenih društava, odnosno prikaz razlika između izvještaja sačinjenih za potrebe supervizije bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi i konsolidovanih finansijskih izvještaja sačinjenih u skladu s MRS/MSFI, i to onih:

- a) na koje je primijenjena metoda pune konsolidacije,
- b) na koje je primijenjena metoda proporcionalne konsolidacije,
- c) na koje je primijenjena metoda udjela,
- d) koji su isključeni iz konsolidacije jer učešće banke u kapitalu tih pravnih lica predstavlja odbitnu stavku od kapitala bankarske grupe,
- e) koji su isključeni iz konsolidacije i ne predstavljaju odbitne stavke od kapitala bankarske grupe.

Banka kao matično društvo bankarske grupe koju čine isključivo ili većina lica u finansijskom sektoru i u kojoj najmanje jedna banka ima svojstvo najvišeg matičnog društva ili svojstvo zavisnog društva ima više podređenih društava na izvještajni datum 31.12.2019. godine, kako je niže navedeno:

Br.	Naziv	% vlasništva koji ima Banka	Iznos vlasništva koji ima Banka	Bilansna suma	% učešća sume bilansa stanja podređenih društava u neto aktivni Banke
1.	S.W.I.F.T. Belgija	0.02%	190		
2.	Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima d.d.	100.00%	946	2.881	0,06%
3.	Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	50.00%	2	6.383	0,13%
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	100.00%	10.051	121.356	2,56%
4.1	A-SPV doo Sarajevo (100% vlasništvo RLBH)	-	-		
4.2.	S-SPV doo Sarajevo (100% vlasništvo RLBH)	-	-		
4.3.	K-SPV doo Sarajevo (100% vlasništvo RLBH)	-	-		
5.	Registar vrijednosnih papira FBiH	1,57%	32		
6.	Sarajevska berza vrijednosnih papira	10,47%	322		
7.	Velprom d.d. Sanski Most	-	1		
8.	Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	100%	53	269	0,01%
9.	ESP BH d.o.o.	45%	3.825	8.802	0,19%

Podzakonskim aktom, Odlukom Agencije za bankarstvo o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu je propisano da najviše matično društvo bankarske grupe nije obavezno da u konsolidovani finansijski izvještaj uključi podređeno društvo pravnog lica koje je subjekt finansijskog sektora uz određene uslove, a imajući u vidu:

-
- (1) kompleksnost i obimnost zahtjeva, te da;
  - (2) uključenje u konsolidovane finansijske izvještaje nije od značaja za utvrđivanje finansijskog stanja bankarske grupe.